

EUROPEAN
INSURANCE COMPANY

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ

ХҚЕС сәйкес дайындалған
2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың

Қаржы есептілігі

Алматы 2025

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудиторлар есебі

Қаржы есептілігі

Кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есеп.....	1
Қаржылық жағдай туралы есеп	2
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп	3
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есеп	5

Қаржы есептілігіне ескертулер және есептік саясатының негізгі ережелері

1. Жалпы ақпарат	6
2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері	6
3. Сақтандыру бойынша табыс	8
4. Сақтандыру қызметтері бойынша шығыс	9
5. Қаржылық табыстар	9
6. Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар	9
7. Жалпы және әкімшілік шығыстар	10
8. Табыс салығы	10
9. Ақша қаражаттары	11
10. Банк салымдары	11
11. Өзге жиынтық табыс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	11
12. Негізгі құрал-жабдықтар	12
13. Материалдық емес активтер	12
14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары	13
15. Өзге міндеттемелер	21
16. Капитал және резервтер	22
17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы	22
18. Шартты және ықтимал міндеттемелер	35
19. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар	36
20. Есеп саясатының негізгі ережелері	36
21. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар	48

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАР ЕСЕБІ

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ иесіне

Пікір

Біз «Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы есебін, кірістер мен шығыстар және өзге де жиынтық табыс туралы есебін, ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есебін және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есебін, сонымен қатар қаржы есептілігіне ескертулер мен есеп саясатының негізгі ережелерін қамтитын қаржы есептілігіне аудит жүргіздік.

Біздің пікіріміз бойынша, берілген қаржы есептілігі Компанияның 2024 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайын, сонымен қатар осы күнге аяқталған жыл үшін оның шаруашылық қызметі нәтижелері мен ақша қаражаттарының қозғалысын Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарына (ары қарай – «ХҚЕС») сәйкес шынайы және барлық елеулі аспектілерін көрсетеді.

Пікір білдіруге негіз

Біз Халықаралық аудит стандарттарына (ары қарай – «ХАС») сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің міндеттеріміз есебіміздің «Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлер үшін халықаралық әдеп стандарттары кеңесінің Кәсіби бухгалтерлерге арналған әдеп кодексі (ары қарай – «БХӘСК Кодексі») мен Қазақстан Республикасындағы біздің қаржы есептілігі аудитіне қатысы бар этикалық талаптарға сәйкес Компанияға тәуелсіз болып табыламыз және біз осы талаптар мен БХӘСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізге негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті және тиісті болып табылады деп есептейміз.

Қаржы есептілігі үшін басшылық пен корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Компания Басшылығы ХҚЕС сәйкес осы қаржылық есептілікті дайындау және шынайы табыстау, сондай-ақ, Компанияның пікірінше ықылассыз әрекеттер немесе қателерден болатын елеулі бұрмалауы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажетті ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етуіне жауапты.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде Басшылық Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау үшін, үздіксіз қызметке қатысты мәліметтерді тиісті жағдайларда жария ету үшін және Басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуды көздеу жағдайларын немесе қызметті жою мен тоқтатудан басқа баламаның жоқтығының болмағандығын есепке алмағанда, қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде есептілікті дайындау үшін жауапты болып табылады.

Корпоративтік басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар қаржылық есептілікті дайындау процесін бақылау үшін жауапты болып табылады.

Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі

Біздің аудитіміздің мақсаты қаржылық есептілікте ықылассыз әрекеттер немесе қателер нәтижесінде пайда болатын жалпылай маңызды бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы толықтай сенімділікке ие болу және пікірімізді білдіретін тәуелсіз аудиторлар есебін шығару. Жеткілікті сенімділік сенімділіктің жоғарғы деңгейі болып табылады, алайда, ХАС сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалауларды, егер бар болса, әрқашан анықтай алатындығына кепілдік бере алмайды. Бұрмалаулар ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан орын алуы мүмкін, және, егер басқалардан бөлек немесе бірге қаржылық есептілікті пайдаланушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне ықпал ете алса, олар маңызды деп қаралады.

Қаржы есептілігі аудитіне аудитордың жауапкершілігі, жалғасы

Біздің аудитте ХАС сәйкес кәсіби пайымдаманы қолданамыз және аудитті жоспарлау мен жүргізу барысында кәсіби күмәншілдік қағидасын басшылыққа аламыз. Сонымен қатар:

- Ықылассыз әрекеттер немесе қателер салдарынан болған қаржылық есептіліктің маңызды бұрмалау қауіптерін анықтаймыз және бағалаймыз, осы тәуекелдерді табу үшін аудиторлық тәсілдерді жасаймыз және қолданамыз, және өз пікірімізді білдіру үшін толық және тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Ықылассыз әрекеттер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупі қателер салдарынан пайда болатын маңызды бұрмалауларды таппау қаупінен жоғарырақ, өйткені ықылассыз әрекеттерге келісім, алдау, әдейі қалдырып кету, ақпаратты бұрмалап беру немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттері жатады.
- Аудит процесінде қолдану үшін қалыптасқан жағдайда пайдалана алатын аудиторлық тәсілдерді жасау мақсатында, бірақ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, ішкі бақылау жүйесін зерттейміз.
- Қолданыстағы есеп саясатының дұрыстығын және бухгалтерлік бағалаудың негізділігін, басшылық дайындаған ақпараттың тиісті түрде ашылуын зерттейміз.
- Басшылықтың қызмет үздіксіздігі қағидасын қолдану заңдылығы туралы және Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыру қабілетіне күмән келтіруі мүмкін жағдайдарларға байланысты елеулі белгісіздікті анықтайтын аудиторлық дәлелдер негізінде қорытынды жасаймыз. Елеулі белгісіздіктің бар екендігіне көз жеткізген жағдайларда біз аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікке жасалатын ескертулерге назар аударуымыз қажет немесе тиісті деңгейде ақпаратты ашпау жағдайында пікірімізді өзгертуіміз қажет. Біздің тұжырымымыз есебіміздің дайындалу күніне алынған аудиторлық дәлелдерге негізделеді. Алайда, келешектегі оқиғалар немесе шарттар Компанияның үздіксіз негізде өз қызметін жалғастыра алу қабілетіне әсер етуі мүмкін.
- Қаржылық есептіліктің жалпы құрамын, құрылымын және мазмұнын, сонымен қатар, ақпараттың ашылуын, осыған негізделген операциялар мен оқиғалардың дұрыстығын қамтамасыз етілуін бағалаймыз.

Біз Компанияны басқаратын тұлғаларға жоспарланған аудит көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит барысында көзге түскен маңызды аудиторлық ескертулер, ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері туралы хабар береміз.

Бекітемін

Басилий Никитин
Аудитор, біліктілік куәлігі № 0000507
2001 жылдың 8 ақпанында берілген
Басқарушы серіктес
«Moore Kazakhstan» ЖШС
2025 жыл 28 мамыр

Айдар Аитов
Аудит серіктесі

Қазақстан Республикасының Қаржы Министрлігімен 2023 жылдың 27 қазанында берілген аудиторлық қызметпен айналысу құқығын беретін № 23023540 мемлекеттік лицензия

мың теңге	Еск.	2024	2023
Сақтандыру бойынша табыс	3	31,377,394	18,681,047
Сақтандыру қызметтері бойынша шығындар	4	(26,237,013)	(14,498,128)
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығындар	14	(569,741)	(291,940)
Сақтандыру қызметі бойынша табыс		4,570,640	3,890,979
Қаржылық табыстар	5	3,586,466	2,829,385
Қаржылық шығындар		(33,548)	(13,227)
Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша таза табыс		10	616
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар	6	(10,840)	(16,291)
Курс айырмасынан табыс		47,806	340
Инвестициялық әрекет табысы		3,589,894	2,800,823
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	14	(1,093,543)	(997,462)
Таза қаржылық нәтиже		2,496,351	1,803,361
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(1,218,557)	(983,016)
Өзге операциялық кіріс, нетто		16,611	44,442
Операциялық шығыстар		(1,201,946)	(938,574)
Салық салуға дейінгі табыс		5,865,045	4,755,766
Табыс салығы бойынша шығыстар	8(a)	(662,362)	(439,307)
Жыл бойынша таза табыс		5,202,683	4,316,459
Өзге жиынтық табыс			
Нәтижесінде табыс немесе шығын құрамына кіруі мүмкін баптар:			
Табыс салығын шегергендегі – нөл теңге, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің әділ құнын түзету	16(ө)	767,042	325,573
Жыл бойынша өзге жиынтық табыс		767,042	325,573
Жыл бойынша жалпы жиынтық табыс		5,969,725	4,642,032

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2025 жылы 28 мамырда мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды:

Надиров Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Басқарма төрағасы

Бейсенханова Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Бас бухгалтері

мың теңге

АКТИВТЕР

Ақша қаражаттары
Банк салымдары
Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері
Негізгі құрал-жабдықтар
Материалдық емес активтер
Табыс салығы бойынша алдын-ала төлемдер
Кейінге қалдырылған салық активі
Өзге активтер

АКТИВТЕР, ЖИЫНЫ

МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер
Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер
Өзге міндеттемелер

КАПИТАЛ ЖӘНЕ РЕЗЕРВТЕР

Акционерлік капитал
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта
бағалауға арналған резерв
Таратылмаған табыс

КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР, ЖИЫНЫ

Еск.	2024	2023
9	603,977	1,446,771
10	5,002,606	3,938,006
	128,470	—
11	25,079,706	20,580,598
12	403,761	153,579
13	708,152	532,832
8(б)	1,419,084	761,191
8(ә)	3,527,028	3,670,466
	52,316	38,776
	36,925,100	31,122,219
14	17,114,180	13,764,221
14	593,956	399,899
15	670,936	381,796
	18,379,072	14,545,916
16(а)	1,000,000	1,000,000
16(ә)	404,909	(362,133)
	17,141,119	15,938,436
	18,546,028	16,576,303
	36,925,100	31,122,219

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2025 жылы 28 мамырда мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды:

Надиров Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Басқарма төрағасы

Бейсенханова Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Бас бухгалтері

мың теңге

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Салық салуға дейінгі табыс

Түзетулер:

Қаржылық табыстар

Қаржылық шығындар

Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша таза табыс

Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар

Курс айырмасынан іске аспаған (табыс) шығын

Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар

Тозу және амортизация

Негізгі құрал-жабдықтардың шығуынан болған шығын

Айналым капиталының өзгеруіне дейінгі операциялық қызметтегі ақша қаражатының қозғалысы

Өзге активтердің көбеюі

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелердің көбеюі

Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелердің көбеюі

Өзге міндеттемелердің көбеюі (азаюы)

Табыс салығын төлегенге дейінгі операциялық қызметтегі ақша қаражаты

Төленген табыс салығы

Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаттары

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Банктегі депозиттердің өзгеруі

Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерін сатып алу

Табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерін сатудан болған түсімдер

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатып алу

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін сатудан болған түсімдер

Алынған пайыздар

Негізгі құрал-жабдықтарды сатып алу

Материалдық емес активтерді сатып алу

Инвестициялық (қызметте қолданылған) қызметтен таза ақша қаражаттары

ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Жалдау төлемдері

Төленген пайыздар

Меншік иелеріне төленген дивидендтер

Қаржылық қызметте қолданылған таза ақша қаражаттары

Ақша қаражаттарының таза (азаюы) ұлғаюы

Айырбастау курсы өзгеруінің ақша қаражаттарына әсері

Ақша қаражаттары құнсыздануының өзгеруі

Жыл басындағы ақша қаражаттары

Жыл соңындағы ақша қаражаттары

Еск.	2024	2023
	5,865,045	4,755,766
5	(3,586,466)	(2,829,385)
	33,548	13,227
	(10)	(616)
6	10,840	16,291
	(8,372)	34,352
14	1,093,543	997,462
7	181,672	124,196
	3,484	5,567
	3,593,284	3,116,860
	(13,540)	(19,993)
	2,256,416	2,241,664
	194,057	37,739
	31,996	(356,566)
	6,062,213	5,019,704
	(1,176,817)	(2,020,311)
	4,885,396	2,999,393
	(1,062,199)	(3,929,401)
	(1,803,300)	(2,781,342)
	1,692,161	4,516,008
	(7,599,999)	(3,424,711)
	4,563,441	4,787,623
	2,860,380	2,135,955
12	(64,358)	(69,457)
13	(294,600)	(168,477)
	(1,708,474)	1,066,198
	(14,877)	(14,877)
	(13,227)	(13,227)
16(6)	(4,000,000)	(3,000,000)
	(4,028,104)	(3,028,104)
	(851,182)	1,037,487
	8,371	(34,352)
6	17	(27)
	1,446,771	443,663
9	603,977	1,446,771

Ақшалай емес операциялар

мың теңге

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау

Жалдау міндеттемелерін тану

Жалдау міндеттемелерінің шығуы

Жалдау міндеттемелерін қайта бағалау

	2024	2023
	765,426	326,047
12	308,232	—
	56,532	—
	—	31,989

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2025 жылы 28 мамырда мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды:

Надиров Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»

Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ

Басқарма төрағасы

Бейсенханова Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»

Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ

Бас бухгалтері

мың теңге

2023 жылдың 1 қаңтарына

Жылдың таза табысы

Табыс салығын шегергендегі – нөл теңге, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау

Жалпы жиынтық табыс

Жарияланған дивидендтер

2023 жылдың 31 желтоқсанына

Жылдың таза шығыны

Табыс салығын шегергендегі – нөл теңге, өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау

Жалпы жиынтық шығын

Жарияланған дивидендтер

2024 жылдың 31 желтоқсанына

Еск.	Акциягерлік капитал	Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін қайта бағалау қоры	Таратылмаған табыс	Жиынты
	1,000,000	(687,706)	14,621,977	14,934,271
	–	–	4,316,459	4,316,459
16(ә)	–	325,573	–	325,573
	–	325,573	4,316,459	4,642,032
16(б)	–	–	(3,000,000)	(3,000,000)
	1,000,000	(362,133)	15,938,436	16,576,303
	–	–	5,202,683	5,202,683
16(ә)	–	767,042	–	767,042
	–	767,042	5,202,683	5,969,725
16(б)	–	–	(4,000,000)	(4,000,000)
	1,000,000	404,909	17,141,119	18,546,028

Бұл қаржы есептілігі Компания басшылығымен 2025 жылы 28 мамырда мақұлданды және басшылық атынан қол қойылды:

Надиров Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Басқарма төрағасы

Бейсенханова Д.Н.

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы»
«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» АҚ
Бас бухгалтері

1. Жалпы ақпарат

(а) Мекеме және қызмет

«Еуропалық Сақтандыру Компаниясы» Өмірді Сақтандыру Компаниясы» АҚ (ары қарай – «Компания») – Қазақстан Республикасында тіркелген акционерлік қоғам. Соңғы бақылаушы тарап және жалғыз акционер, жеке тұлға – резидент емес, Рихард Бенишек мырза болып табылады.

Компанияның бас кеңсесі келесі мекен-жай бойынша тіркелген және орналасқан: Қазақстан, 050040, Алматы, Шашкин көшесі, 1/1 үй.

Компанияда «өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметін жүзеге асыру құқығын беретін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») берген 2022 жылғы 11 қазандағы №2.2.4 лицензиясы бар.

Компания түрлі сақтандыру өнімдерін төмендегідей сыныптар бойынша ұсынады:

- өмірді сақтандыру;
- жазатайым оқиғалардан сақтандыру;
- аннуитеттік сақтандыру;
- ауру жағдайына сақтандыру.

2024 жылдың 31 желтоқсанында Компанияда 43 адам қызмет жасайды (2023: 44 адам).

(ә) Шаруашылық қызметін Қазақстанда жүзеге асыру шарттары

Компанияның қызметі негізінде Қазақстанда шоғырланған. Демек, Компания Қазақстанда бизнес жүргізуге тән экономикалық, саяси және әлеуметтік тәуекелдер тәрізді елдік тәуекелге бейім. Аталған тәуекелдерге үкіметтің саясатынан, экономикалық жағдайлардан, салық пен реттеуге қатысты енгізулер немесе өзгерістерден, валюталық бағамның ауытқуынан және келісім-шарттық құқықтарды орындауды қамтамасыз етуден туындайтын мәселелер жатады.

Осы қаржылық есептілігі Компанияның операциялар және қаржылық қызметі бойынша Қазақстанның экономикалық жағдайы әсерін басшылықтың бағалауын көрсетеді. Болашақ экономикалық жағдайлар басшылықтың бағасынан өзгеше болуы мүмкін.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері

(а) ХҚЕС-на сәйкестілігі туралы мәлімдеме

Осы қаржы есептілігі Халықаралық Бухгалтерлік Есеп Стандарттары бойынша Комитет (ары қарай – «ХБЕСК») жасаған Халықаралық қаржы есептілігі стандарттарының (ары қарай – «ХҚЕС») талаптарына және Халықаралық Қаржы Есептілігін түсіндіру бойынша Комитеттің (ары қарай – «ХҚЕСТК») жасаған түсіндірмелеріне (ары қарай – «ХҚЕСТКТ») сәйкес дайындалған.

(ә) Үздіксіздік принципі

Бұл қаржы есептілігі Компания өз жұмысын үздіксіздік негізінде жалғастыра беруі туралы пайымдау негізінде дайындалған.

Басшылық компанияның тұрақты табысы, операциялық қызметтен түскен оң ақша ағымдары және айтарлықтай айналым капиталы оның болжамды ақша қаражаты қажеттілігін қамтамасыз етуге жеткілікті кепілдік деп есептейді. Компания қызметтерінің болжамдық бағаларына, берешекті өтеу және капиталдық тұрғыдағы міндеттемелерге сараптама жүргізу, сондай-ақ, сақтандыру қызметіне сұраныстың төмендеуі, операциялық және капиталды шығындардың ұлғаюы тәрізді қолайсыз салдарды бағалау нәтижесінде Басшылық Компанияда жақын болашақта қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстар бар екендігіне негізді түрде сенеді. Сондықтан, қаржы есептілігін дайындау кезінде үздіксіз қызмет қағидасын қолдануды жалғастырады.

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

(б) Өлшеу негіздері

Бұл қаржылық есептілік әділ құн арқылы табыс пен шығыстар есебінде бағаланатын қаржылық активтер мен ХҚЕС 9 «Қаржылық құралдар» стандартына сәйкес әділ құн арқылы басқа барлық табысқа есептелетін қаржылық активтерді есепке алмағанда тарихи құн принципіне сәйкес дайындалды.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті беру валютасы

Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы – қазақстандық теңге (ары қарай – «теңге»), ол Компанияның функционалдық валютасы және осы қаржы есептілігін жасауда қолданылатын валюта болып табылады. Теңгемен берілген барлық қаржы ақпараты мыңға (ары қарай – «мың теңге») дейін жуықталған.

(г) Жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қабылдау

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде Компания 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген келесі стандарттар мен түзетулерді қолданды:

- ХБЕС 1-ге енгізілген түзетулер – «Міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді деп классификациялау және ковенанттары бар ұзақ мерзімді міндеттемелер»;
- ХҚЕС 16-ға енгізілген түзетулер – «Сату мен кері жалға алу келісімдеріндегі жалға алу міндеттемелері»;
- ХБЕС 7 және ХҚЕС 7-ге енгізілген түзетулер – «Ақпаратты ашу: жеткізушілермен қаржыландыру туралы келісімдер».

Жоғарыда аталған стандарттар мен түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпеді.

(ғ) Әлі қолданысқа қабылданбаған жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Қазіргі уақытта Компания 2027 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енетін жаңа ХҚЕС 18 «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» стандартының қаржылық есептілікке ықтимал әсерін бағалап жатыр. Басқа стандарттар мен түсініктемелер бойынша Компания олардың қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін күтіп отырған жоқ.

(д) Есептік бағалауларды және жорамалдарды қолдану

Осы қаржы есептілігін ХҚЕС-на сәйкес даярлау кезінде, басшылық, активтер мен міндеттемелерді көрсету мәселелеріне және шартты активтер мен міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға қатысты кәсіби пайымдауларды, болжамдар мен есептік бағалауларды қолданды. Мұндай пайымдаулар бұрынғы тәжірибеге қатысты белгілі фактілер мен жағдайлар туралы Басшылықтың хабардар болуына негізделген. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін.

Болжамдар және олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігіне үнемі сарапталып отырады. Есептік бағалаулардағы өзгертулер осы бағалаулар қайта қарастырылған есептік кезең кезінде, және айтылған өзгертулерде көрсетілген барлық кейінгі кезеңдерде танылады.

Келесі ескертулерде белгісіздікті бағалауды талап ететін негізгі салалар және есептілік саясатының ережелерін қолдану үдерісінде қалыптасқан және қаржы есептілігінде берілген сомаларға ең қатты әсерін тигізген ең маңызды пайымдаулар туралы ақпарат берілген. Оған қарамастан, егер басқалай анықталмаған болса, басшылық келесі 12 ай ішінде төмендегі факторлар әсер беретін активтер мен міндеттемелер құнының едәуір өзгеруін күтпейді.

- 6-ескерту – Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар. Күтілетін несие жоғалтуларының бағалануы болжамды ақпаратты қамтитын әдістемеге негізделеді.
- 8-ескерту – Табыс салығы. Салық органдары тексеру ықтималдылығы және уақыт айырмасын қолдану уақытына байланысы бар салық міндеттемелерінің толықтығын бағалау.
- 11-ескерту – Әділ құн арқылы өзге жиынтық табыспен есептелетін қаржылық активтер. Әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерге қатысты келесі болжамдар мен бағалаулар жасалды:
 - қаржы активтері қолданыстағы бизнес-модель және қаржы активтерінің сипаты арқылы классификацияланады;

2. Қаржы есептілігін дайындау негіздері, жалғасы

- белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтала алмайтын қаржы активтерінің әділ құнын бағалау мақсатында математикалық модельдерді қамтитын әр түрлі бағалау тәсілдері қолданылады. Егер қолданылса, аталған модельдер үшін бастапқы деректер қаралымдағы нарық негізінде анықталады; егер олай болмаса, әділ құнды анықтау үшін пайымдаманы қолдану қажет.
- 12-ескерту – Негізгі құралдар. Бағалау активтердің пайдалы қызмет ету мерзімдерін анықтау кезінде жүргізілді.
- 13-ескерту – Материалдық емес активтер. Бағалау активтердің пайдалы қызмет ету мерзімдерін анықтау кезінде жүргізілді.
- 14-ескерту – Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарына қатысты келесі болжамдар мен бағалаулар жасалды:
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын классификациялау: шартта маңызды сақтандыру тәуекелі және тікелей қатысу белгілерінің болуы бағаланды;
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын агрегаттау деңгейі: портфельдерді анықтау және бастапқы тануда ауыртпалық туғызатын шарттар мен кейіннен ауыртпалыққа айналу ықтималдығы төмен шарттар топтарын белгілеу;
 - Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын бағалау: өткен шығындарды өтеу және ақшалай ағындар бойынша үрдістерді пайдаланып шарттар бойынша ақша ағындарын болжау, сондай-ақ қаржылық емес тәуекелдерге және шарт бойынша ұсынылатын қамту бірліктеріне тәуекел түзетулерін бағалау әдістерін анықтау. Әр есеп беру күні бағалаулар дұрыстығы үшін қайта қаралып, есепке өзгерістер енгізіледі;
 - Дисконттау мөлшерлемесін бағалау: ұқсас мерзімі мен валютасы бар инвестициялық портфельдердің орташа салмақталған табыс мөлшерлемелерін пайдалану. Сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелерді тану және есепке алу үшін қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 14.1% құрады (2023: 13.9%).
- 17-ескерту – Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты. Әділ құнды талдау келешектегі ақша ағындарын және дисконттық мөлшерлемені бағалауға негізделген;
- 18-ескерту – Шартты және ықтимал міндеттемелер. Осы ашып көрсету басшылықтан міндеттемелерді бағалау және келешекте ақшалай қаражатының жылыстау ықтималдығын анықтауды талап етеді.

3. Сақтандыру бойынша табыс

мың теңге	Серіктестік бағдарламала р	Топтық сақтандыру	Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	Жиыны
2024				
Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттары				
Сақтандыру қорғауының қалған бөлігі бойынша міндеттемелерді өзгерту:				
Шартта көзделген қызметтерге қатысты маржаны амортизациялау	2,517,430	–	91,651	2,609,081
Қаржылық емес тәуекелге түзетудің өзгеруі	1,259,627	–	14,385	1,274,012
Күтілетін сақтандыру төлемдері мен өзге шығыстар бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі	3,417,328	–	(34,915)	3,382,413
Күтілетін аквизициялық шығындары бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі	17,254,718	–	–	17,254,718
	24,449,103	–	71,121	24,520,224
Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын сақтандыру шарттары	5,578,287	1,278,883	–	6,857,170
Сақтандыру бойынша барлық табыс	30,027,390	1,278,883	71,121	31,377,394

3. Сақтандыру бойынша табыс, жалғасы

мың теңге	Серіктестік бағдарламала р	Топтық сақтандыру	Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	Жиыны
2023				
Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттары				
Сақтандыру қорғауының қалған бөлігі бойынша міндеттемелерді өзгерту:				
Шартта көзделген қызметтерге қатысты маржаны амортизациялау	2,932,720	–	96,100	3,028,820
Қаржылық емес тәуекелге түзетудің өзгеруі	303,726	–	(700)	303,026
Күтілетін сақтандыру төлемдері мен өзге шығыстар бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі	2,296,522	–	27,790	2,324,312
Күтілетін аквизициялық шығындары бойынша ақша ағындарының қалпына келтірілуі	6,576,492	–	–	6,576,492
	12,109,460	–	123,190	12,232,650
Сыйлықақыларды бөлу негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын сақтандыру шарттары	5,304,933	1,143,464	–	6,448,397
Сақтандыру бойынша барлық табыс	17,414,393	1,143,464	123,190	18,681,047

Серіктестік бағдарламалары бойынша сақтандыру шарттарының сақтандыру қамту мерзімі 1 жылдан 8 жылға дейінгі аралықты қамтитын болғандықтан, Компания мерзімі 1 жыл және одан аз шарттарды жеке топқа біріктіру және оларды бағалау үшін сыйлықақыларды бөлуге негізделген тәсілді қолдану туралы шешім қабылдады.

4. Сақтандыру қызметтері бойынша шығыс

мың теңге	2024	2023
Сақтандыру төлемдері және өзге шығындар	3,492,301	3,250,839
Аквизициялық ақша ағындарының амортизациясы	22,470,496	11,867,430
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	274,216	(620,141)
	26,237,013	14,498,128

5. Қаржылық табыстар

мың теңге	2024	2023
Пайыздық табыс:		
өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша	2,807,337	2,591,053
банк салымдары бойынша	761,808	189,318
табыс пен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша	17,321	49,014
	3,586,466	2,829,385

6. Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындар

мың теңге	2024	2023
Банктік депозиттердің құнсыздануынан болған шығындар	9,241	16,738
(Құнсыздануды қалпына келтіру) ақшалай қаражаттың құнсыздануы	(17)	27
Әділ құн арқылы өзге жиынтық табысқа есептелетін қаржылық активтердің құнсыздануынан болған шығындар (шығындардың өтеуі)	1,616	(474)
	10,840	16,291

7. Жалпы және әкімшілік шығыстар

мың теңге

Еңбекақы қорынан жалақылар мен салықтар
 Тозу және амортизация
 Бағдарламалық қамтамасыз етуге жұмсалған шығындар
 Кәсіби қызметтер
 Салықтар мен бюджетке төлемдер
 Сақтандыруға байланысты операциялық қызметтер
 Қызметкерлерге арналған оқыту және қосымша қызметтер
 Брокерлік қызметтер мен сенімді сақтау қызметтері
 Жөндеу және техникалық қызмет көрсету бойынша қызметтер
 Өзге

2024	2023
664,848	518,457
181,672	124,196
119,671	64,163
50,855	19,459
38,301	81,853
23,998	47,992
22,667	25,624
16,431	11,988
4,339	5,239
95,775	84,045
1,218,557	983,016

8. Табыс салығы

(а) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстар келесілерді қамтиды:

мың теңге

Корпоративтік табыс салығы
 Уақыт айырмасының туындауы және қалпына келуі

Табыс салығы бойынша шығыстар

2024	2023
518,924	1,320,144
143,438	(880,837)
662,362	439,307

Салық заңнамасы бекіткен мөлшерлеме бойынша салық салуға дейінгі бухгалтерлік табысқа қолданылатын табыс салығын және табыс салығының тиімді мөлшерлемесі, табыс салығы бойынша шығыстарды салыстыру төменде көрсетілген:

мың теңге

Салық салуға дейінгі табыс

Табыс салығының мөлшерлемесі

Қолданылатын мөлшерлеме бойынша есептелген табыс салығы

Мемлекеттік және листингтелген бағалы қағаздардан алынатын салық салынбайтын кіріс

Шегерілмейтін шығындар

Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығының тиімді мөлшерлемесі

2024	2023
5,865,044	4,755,766
20.0%	20.0%
1,173,009	951,153
(564,932)	(518,211)
54,285	6,365
662,362	439,307
11.3%	9.2%

Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес мемлекеттік бағалы қағаздары операцияларынан алынған кірістерге корпоративтік табыс салығы салынбайды.

(ә) Кейінге қалдырылған салық активі

Қаржы есептілігінде кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерінің сомасы:

мың теңге

Негізгі құрал-жабдықтар мен материалдық емес активтер

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Өзге міндеттемелер

2024	2023
(138,870)	(66,467)
3,542,464	3,755,078
(6,988)	(74,544)
130,422	56,399
3,527,028	3,670,466

Кейінге қалдырылған салық активі қаржы есептілігіндегі қозғалысы:

мың теңге

1 қаңтарға

(Шығындарға) кірістерге жатқызылды

31 желтоқсанға

2024	2023
3,670,466	2,789,629
(143,438)	880,837
3,527,028	3,670,466

8. Табыс салығы, жалғасы

(б) Табыс салығы бойынша алдын-ала төлем

Табыс салығы бойынша алдын-ала төлем алдыңғы жылдардағы табыс салығы бойынша артық төлемдерді және келешектегі табыс салығы бойынша шығыстардың есебіне алына алатын және қайтарыла алатын табыс көзінен ұсталған табыс салығын қамтиды.

9. Ақша қаражаттары

мың теңге

Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаттары

Кассадағы бар ақша

Күтілетін несие шығындарына арналған резерві

2024	2023
600,930	1,446,188
3,063	616
603,993	1,446,804
(16)	(33)
603,977	1,446,771

10. Банк салымдары

мың теңге

Банк салымдары

Алынатын сыйақы

Күтілетін несие шығындарына арналған резерві

2024	2023
4,991,600	3,929,400
36,985	25,344
5,028,585	3,954,744
(25,979)	(16,738)
5,002,606	3,938,006

Күтілетін несие шығындарына арналған резервтің өзгеруі төмендегідей:

мың теңге

1 қаңтарға

Есептелді

31 желтоқсанға

2024	2023
16,738	–
9,241	16,738
25,979	16,738

11. Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

мың теңге

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің облигациялары

Алынатын пайыздар

Ұзақ мерзімді бөлім

Ағымдағы бөлім

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің теңгерімдік құны күтілетін кредиттік шығындар бойынша резерв көлеміне азаймайды, олардың өзгеруі келесіде көрсетілген:

мың теңге

1 қаңтарға

Есептелді (қалпына келтірілді)

31 желтоқсанға

2024	2023
23,889,925	19,637,016
1,189,781	943,582
25,079,706	20,580,598
20,629,172	15,195,246
4,450,534	5,385,352
7,987	8,461
1,616	(474)
9,603	7,987

12. Негізгі құрал-жабдықтар

мың теңге	Көлік құралдары	Машиналар мен жабдықтар	Компьютерлер мен оргтехника	Пайдалану құқығы түріндегі активтер	Өзге	Жиыны
Құны						
2023 жылдың 1 қаңтарына	15,124	48,320	30,142	102,744	21,263	217,593
Кіруі	29,310	33,770	4,099	—	2,278	69,457
Бағалаудағы өзгеріс	—	—	—	(9,369)	—	(9,369)
Шығуы	(9,700)	(27,267)	(9,135)	—	(1,153)	(47,255)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	34,734	54,823	25,106	93,375	22,388	230,426
Кіруі	14,490	7,211	42,135	308,232	522	372,590
Шығуы	(5,424)	(2,679)	(1,507)	(93,375)	(10,987)	(113,972)
2024 жылдың 31 желтоқсанына	43,800	59,355	65,734	308,232	11,923	489,044
Тозу						
2023 жылдың 1 қаңтарына	15,124	33,440	16,176	41,359	9,866	115,965
Есептелген тозу	7,328	8,750	4,801	20,009	3,274	44,162
Бағалаудағы өзгеріс	—	—	—	(41,358)	—	(41,358)
Шығуы	(9,700)	(22,494)	(8,841)	—	(887)	(41,922)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	12,752	19,696	12,136	20,010	12,253	76,847
Есептелген тозу	10,173	9,534	7,283	32,506	2,896	62,392
Шығуы	(5,424)	(2,493)	(1,317)	(36,843)	(7,879)	(53,956)
2024 жылдың 31 желтоқсанына	17,501	26,737	18,102	15,673	7,270	85,283
Теңгерімдік құн						
2023 жылдың 31 желтоқсанына	21,982	35,127	12,970	73,365	10,135	153,579
2024 жылдың 31 желтоқсанына	26,299	32,618	47,632	292,559	4,653	403,761

Толықтай амортизацияланған активтер

Қолданыстағы толықтай амортизацияланған активтердің ағымдағы құны 2024 жылдың 31 желтоқсанына 36,089 мың теңгені (2023: 67,362 мың теңге) құрады

13. Материалдық емес активтер

мың теңге	2024	2023
Құны		
1 қаңтарға	907,021	738,778
Кіруі	294,600	168,477
Шығуы	(24,826)	(234)
31 желтоқсанға	1,176,795	907,021
Амортизация		
1 қаңтарға	374,189	294,155
Есептелген амортизация	119,280	80,034
Шығуы	(24,826)	—
31 желтоқсанға	468,643	374,189
Теңгерімдік құн		
31 желтоқсанға	708,152	532,832

2024 және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша нематериалдық активтер лицензиялар мен бағдарламалық қамтамасыз ету түрінде ұсынылған.

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

	2024		2023	
мың теңге	Қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Қайта сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер	Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер
Серіктестік бағдарламалар	–	15,653,368	–	12,464,491
Топтық сақтандыру	593,956	644,819	399,899	468,738
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	–	815,993	–	830,992
	593,956	17,114,180	399,899	13,764,221

4,806,362 мың теңге (2023: 10,403,080 мың теңге) мөлшеріндегі сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер есептік күннен кейін 12 айдан соң өтеледі.

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

(a) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қалдықтардың өзгерісі

Серіктестік бағдарламалар

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

	2024					2023				
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер					Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер				
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	төуекелге түзету	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	төуекелге түзету	Жиыны		
мың теңге										
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	9,125,248	379,069	67,772	9,572,089	7,106,294	782,560	139,911	8,028,765		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(24,449,103)	-	-	(24,449,103)	(12,109,460)	-	-	(12,109,460)		
Сақтандыру бойынша табыс	-	2,401,960	-	2,401,960	-	1,159,517	-	1,159,517		
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	17,254,718	-	-	17,254,718	6,576,492	-	-	6,576,492		
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	108,900	32,973	141,873	-	(563,329)	(72,139)	(635,468)		
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	17,254,718	2,510,860	32,973	19,798,551	6,576,492	596,188	(72,139)	7,100,541		
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(7,194,385)	2,510,860	32,973	(4,650,552)	(5,532,968)	596,188	(72,139)	(5,008,919)		
Сақтандыру қызметінен табыс	1,026,906	-	-	1,026,906	914,494	-	-	914,494		
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық	(6,167,479)	2,510,860	32,973	(3,623,646)	(4,618,474)	596,188	(72,139)	(4,094,425)		
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің барлығы	25,535,063	-	-	25,535,063	24,870,422	-	-	24,870,422		
Ақша ағындары	-	(2,401,961)	-	(2,401,961)	-	(999,679)	-	(999,679)		
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(18,474,294)	-	-	(18,474,294)	(18,232,994)	-	-	(18,232,994)		
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	7,060,769	(2,401,961)	-	4,658,808	6,637,428	(999,679)	-	5,637,749		
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	10,018,538	487,968	100,745	10,607,251	9,125,248	379,069	67,772	9,572,089		
Ақша ағындары, жиыны										
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер										

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Серіктестік бағдарламалар

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Міндеттемелерді бағалау компоненттері бойынша талдау

мың теңге	2024				2023			
	Келешектегі ақша ағымдарының құнын бағалау	Қаржылық емес түекелте түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны	Келешектегі ақша ағымдарының құнын бағалау	Қаржылық емес түекелте түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	4,422,661	999,238	4,150,190	9,572,089	2,816,439	635,100	4,577,226	8,028,765
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	-	-	(2,517,430)	(2,517,430)	-	-	(2,932,720)	(2,932,720)
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер	-	(1,259,627)	-	(1,259,627)	-	(303,726)	-	(303,726)
Шарт бойынша қарастырылған қызметтерге арналған маржаның амортизациялануы	(1,015,368)	-	-	(1,015,368)	(1,137,005)	-	-	(1,137,005)
Қаржылық емес түекелге түзетудің өзгерісі	(4,033,934)	1,161,061	2,872,873	-	(3,058,600)	664,375	2,394,225	-
Тәжірибе негізіндегі өзгерістер	615,149	201,510	(816,659)	-	469,648	-	(469,648)	-
Келешек қызметтерге қатысты өзгерісте	-	-	-	-	-	-	-	-
Жыл ішінде бастапқыда танылған шарттар	108,900	32,973	-	141,873	(563,329)	(72,139)	-	(635,468)
Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржаны түзететін бағалаулардағы өзгерістер	(4,325,253)	135,917	(461,216)	(4,650,552)	(4,289,286)	288,510	(1,008,143)	(5,008,919)
Өткен қызметтерге қатысты өзгерістер	283,072	149,407	594,427	1,026,906	257,759	75,628	581,107	914,494
Туындаған шығындарға байланысты міндеттемелердің өзгерістері	(4,042,181)	285,324	133,211	(3,623,646)	(4,031,527)	364,138	(427,036)	(4,094,425)
Сақтандыру қызметінен табыс	4,658,808	-	-	4,658,808	5,637,749	-	-	5,637,749
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	5,039,288	1,284,562	4,283,401	10,607,251	4,422,661	999,238	4,150,190	9,572,089

31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Серіктестік бағдарламалар

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024					2023				
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер					Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер				
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны		Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	2,764,928	108,140	19,334	2,892,402		1,167,528	72,158	12,901	1,252,587	
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(5,578,287)	-	-	(5,578,287)		(5,304,933)	-	-	(5,304,933)	
Сақтандыру бойынша табыс	-	790,287	-	790,287		-	1,635,338	-	1,635,338	
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	5,192,691	-	-	5,192,691		5,271,317	-	-	5,271,317	
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	64,476	16,304	80,780		-	(12,316)	6,433	(5,883)	
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	5,192,691	854,763	16,304	6,063,758		5,271,317	1,623,022	6,433	6,900,772	
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(385,596)	854,763	16,304	485,471		(33,616)	1,623,022	6,433	1,595,839	
Сақтандыру қызметінен шығыс	7,648,757	-	-	7,648,757		7,413,711	-	-	7,413,711	
Ақша ағындары	-	(787,822)	-	(787,822)		-	(1,587,040)	-	(1,587,040)	
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(5,192,691)	-	-	(5,192,691)		(5,782,695)	-	-	(5,782,695)	
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру	2,456,066	(787,822)	-	1,668,244		1,631,016	(1,587,040)	-	43,976	
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	4,835,398	175,081	35,638	5,046,117		2,764,928	108,140	19,334	2,892,402	
Ақша ағындары, жиыны										
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер										

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Толтық сақтандыру

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024					2023				
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер					Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер				
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны		Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	287,703	153,577	27,458	468,738		191,287	134,649	24,074	350,010	
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(1,278,883)	-	-	(1,278,883)		(1,143,464)	-	-	(1,143,464)	
Сақтандыру бойынша табыс	-	237,100	-	237,100		-	410,286	-	410,286	
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	23,087	-	-	23,087		19,621	-	-	19,621	
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	-	43,350	13,199	56,549		-	18,928	3,384	22,312	
Аквизацияланған ақша ағындарының амортизациясы	23,087	280,450	13,199	316,736		19,621	429,214	3,384	452,219	
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(1,255,796)	280,450	13,199	(962,147)		(1,123,843)	429,214	3,384	(691,245)	
Сақтандыру қызметінен табыс	1,399,059	-	-	1,399,059		1,233,353	-	-	1,233,353	
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	-	(237,100)	-	(237,100)		-	(410,286)	-	(410,286)	
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру	(23,731)	-	-	(23,731)		(13,094)	-	-	(13,094)	
Аквизациялық шығындар бойынша ақша ағыны	1,375,328	(237,100)	-	1,138,228		1,220,259	(410,286)	-	809,973	
Ақша ағындары, жиыны	407,235	196,927	40,657	644,819		287,703	153,577	27,458	468,738	

31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Толтық сақтандыру

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланатын қайта сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

	2024					2023				
	Туындаған шығындар бойынша активтер					Туындаған шығындар бойынша активтер				
	Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Төуекелге түзету	Жиыны		Қалған сақтандыру қамту бөлігі бойынша активтер	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Төуекелге түзету	Жиыны	
мың теңге										
Қаңтардың 1-і жағдайына қайта сақтандыру шарттары бойынша (міндеттемелер) активтер, нетто	(548,434)	126,007	22,528	(399,899)		(499,320)	116,357	20,803	(362,160)	
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер										
Төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлу	(831,123)	-	-	(831,123)		(650,752)	-	-	(650,752)	
Қайта сақтандырушылар өтейтін сома	-	205,746	-	205,746		-	347,437	-	347,437	
Сақтандыру төлемдері мен басқа шығындарды өтеу	-	43,225	12,411	55,636		-	9,650	1,725	11,375	
Туындаған шығындар бойынша активтердің өзгеруі	-	248,971	12,411	261,382		-	357,087	1,725	358,812	
Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза (шығын) табыс	(831,123)	248,971	12,411	(569,741)		(650,752)	357,087	1,725	(291,940)	
Айырбас бағамының өзгерістерінің әсері	(2,204)	-	-	(2,204)		3,573	-	-	3,573	
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(833,327)	248,971	12,411	(571,945)		(647,179)	357,087	1,725	(288,367)	
Ақша ағындары										
Төленген сыйлықақылар	583,634	-	-	583,634		598,065	-	-	598,065	
Қабылданған өтеу	-	(205,746)	-	(205,746)		-	(347,437)	-	(347,437)	
Ақша ағындары, жиыны	583,634	(205,746)	-	377,888		598,065	(347,437)	-	250,628	
Желтоқсанның 31-і жағдайына қайта сақтандыру шарттары бойынша (міндеттемелер) активтер, нетто	(798,127)	169,232	34,939	(593,956)		(548,434)	126,007	22,528	(399,899)	

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Қалған сақтандыру қамту бөлігі мен туындаған шығындарға талдау

мың теңге	2024				2023			
	Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер				Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер			
	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны	Өтелімінің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелер	келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	тәуекелге түзету	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	785,326	38,740	6,926	830,992	846,965	39,675	7,093	893,733
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	(71,121)	–	–	(71,121)	(123,190)	–	–	(123,190)
Сақтандыру бойынша табыс	–	62,954	–	62,954	–	45,698	–	45,698
Сақтандыру қызметі бойынша шығыс	–	(5,021)	35	(4,986)	–	(935)	(167)	(1,102)
Сақтандыру төлемдері мен өзге шығындар	–	57,933	35	57,968	–	44,763	(167)	44,596
Туындаған шығындар бойынша міндеттемелердің өзгеруі	(71,121)	57,933	35	(13,153)	(123,190)	44,763	(167)	(78,594)
Сақтандыру қызметінен табыс	66,637	–	–	66,637	82,968	–	–	82,968
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	(4,484)	57,933	35	53,484	(40,222)	44,763	(167)	4,374
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің барлығы	(20,970)	–	–	(20,970)	(21,417)	–	–	(21,417)
Ақша ағындары	–	(47,513)	–	(47,513)	–	(45,698)	–	(45,698)
Алынған сақтандыру сыйлықақылар	(20,970)	(47,513)	–	(68,483)	(21,417)	(45,698)	–	(67,115)
Жасалған сақтандыру төлемдері және сақтандыру қызметіндегі өзге шығындар	759,872	49,160	6,961	815,993	785,326	38,740	6,926	830,992
Ақша ағындары, жиыны								
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер								

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер

Сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл бойынша бағаланбайтын сақтандыру шарттары

Активтерді бағалау компоненттері бойынша талдау

мың теңге	2024				2023			
	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны	Келешектегі ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалау	Қаржылық емес тәуекелге түзету	Шарт бойынша көзделген қызметтерге арналған маржа	Жиыны
1 қаңтардағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	551,285	21,130	258,577	830,992	549,958	19,007	324,768	893,733
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістер	-	-	(91,651)	(91,651)	-	-	(96,100)	(96,100)
Ағымдағы қызметтерге қатысты өзгерістер	-	(14,385)	-	(14,385)	-	700	-	700
Шарт бойынша қарастырылған қызметтерге арналған маржаның амортизациялануы	97,869	-	-	97,869	17,908	-	-	17,908
Қаржылық емес тәуекелге түзетудің өзгерісі	-	-	-	-	-	-	-	-
Тәжірибе негізіндегі өзгерістер	-	-	-	-	-	-	-	-
Өткен қызметтерге қатысты өзгерістер	(5,021)	35	-	(4,986)	(935)	(167)	-	(1,102)
Туындаған шығындарға байланысты міндеттемелердің өзгерістері	92,848	(14,350)	(91,651)	(13,153)	16,973	533	(96,100)	(78,594)
Сақтандыру қызметінен табыс	33,626	7,670	25,341	66,637	51,469	1,590	29,909	82,968
Сақтандыру шарттары бойынша таза қаржылық шығындар	126,474	(6,680)	(66,310)	53,484	68,442	2,123	(66,191)	4,374
Табыс пен шығындар туралы есеп пен өзге жиынтық табыс туралы есептегі өзгерістердің жиыны	(68,483)	-	-	(68,483)	(67,115)	-	-	(67,115)
Ақша ағындары	-	-	-	-	-	-	-	-
31 желтоқсандағы сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	609,276	14,450	192,267	815,993	551,285	21,130	258,577	830,992

14. Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары, жалғасы

(ә) Жыл ішінде бастапқыда танылған шарттардың әсері

Төмендегі кестелерде сыйлықақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын сақтандыру шарттарының жыл ішінде бастапқыда танылуына байланысты бағалау компоненттеріне әсері туралы ақпарат келтірілген.

мың теңге	2024	2023
Төленуге тиісті сақтандыру төлемдері және өзге де шығындар	4,371,492	2,315,712
Аквизициялық шығындар бойынша ақша ағындары	23,721,110	17,054,420
Болашақ ақша шығымдарының ағымдағы құнын бағалау	28,092,602	19,370,132
Болашақ ақша түсімдерінің ағымдағы құнын бағалау	(32,126,536)	(22,428,732)
Қаржылық емес тәуекелге түзету	1,161,061	664,375
Шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржа	2,872,873	2,394,225
Бастапқы мойындау сәтінде танылған шығындар	—	—

(б) Шарт бойынша көзделген қызметтер үшін маржа

Төмендегі кестеде сыйлықақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша есепті күннен кейін мойындалатын табыстар мен шығындар туралы ақпарат берілген.

мың теңге	1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
2024 жылдың 31 желтоқсанына				
Серіктестік бағдарламалар	2,475,096	1,576,640	231,665	4,283,401
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	5,091	61,488	125,688	192,267
	2,480,187	1,638,128	357,353	4,475,668
2023 жылдың 31 желтоқсанына				
Серіктестік бағдарламалар	2,812,285	1,286,241	51,664	4,150,190
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	1,217	73,219	184,141	258,577
	52,881	1,359,460	2,996,426	4,408,767

15. Өзге міндеттемелер

мың теңге	2024	2023
Өзге қаржылық міндеттемелер		
Жалдау міндеттемелері	302,525	81,565
Пайдаланбаған демалыс және бонустар бойынша есептелген шығындар	236,065	223,576
Жеткізушілер мен мердігерлер алдындағы кредиторлық берешек	117,312	59,674
Өзге	239	1,935
	656,141	366,750
Өзге қаржылық емес міндеттемелер		
Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, төленетін салықтар	14,242	14,874
Өзге	553	172
	14,795	15,046
	670,936	381,796

16. Капитал және резервтер

(а) Акционерлік капитал

2024 мен 2023 жылдың 31 желтоқсанына акционерлік капитал құны 1,000,000 мың теңге тұратын 1,000,000 мың дана қарапайым акциялардан құралады. Барлық акциялар шығарылған, тіркелген және толығымен төленген. Компанияның бір акциясының номиналды құны 1 теңгені құрайды.

(ә) Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің қоры

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінің қоры табыс салығын шегергендегі өзге жиынтық табыс (шығыс) құрамында есептеліп, өзгерген қаржы активтері әділ құнының оң және теріс түзетулерді қамтиды. Қазақстан Республикасы салық заңнамасына сәйкес мемлекеттік құнды қағаздар бойынша операциялардан келген табысқа корпоративті табыс салынбайды, сондықтан осындай операциялар бойынша табыс салығы нөлге тең (8(а)-ескертуді қараңыз).

2024 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл бойына өзге жиынтық табыс құрамында есептеліп, өзгерген қаржы активтері әділ құнының оң түзетуі 767,042 мың теңгені (2023: 325,573 мың теңге) құрады.

(б) Дивидендтер

2024 жылы Компания 4,000,000 мың теңге мөлшерінде дивидендтер төлеген (2023: 3,000,000 мың теңге)

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(а) Шолу

Тәуекел Компания жұмысының ажырамас бөлігі болып табылады. Компания тәуекелдерді үздіксіз анықтау, бағалау мен бақылау үрдісін жүргізу барысында, сонымен қатар тәуекел шегін қою және басқа да ішкі бақылау шаралары арқылы басқарады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Компанияның тұрақты табыстылығын қамтамасыз ету үшін маңызды болып табылады, және Компанияның әр қызметкері оның міндеттерімен байланысты тәуекелдер үшін жауапты болады.

Қаржы құралдарын пайдалану Компанияны тәуекелдің мынадай түрлеріне әкеледі:

- сақтандыру тәуекелі;
- несиелік тәуекел;
- өтімділік тәуекелі;
- инвестициялық тәуекел;
- нарықтық тәуекел;
- пайыздық мөлшерлеме тәуекелі;
- валюталық тәуекел.

Тәуекелдерді тәуелсіз басқару үрдісі, мысалы ортаның, технологияның өзгеруі немесе саладағы өзгерістер сияқты жұмысты жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Мұндай тәуекелдерді Компания стратегиялық жоспар құру үрдісі кезінде бақылайды.

Тәуекелдерді басқару жүйесі

Тәуекелдерді анықтау мен оларды басқаруға жалпы жауапкершілік Директорлар Кеңесінің мойнында, алайда сонымен қатар тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты болатын жеке тәуелсіз органдар бар: ішкі аудит қызметі, Компания Басқармасы, активтер мен пассивтерді басқару бойынша кеңес, Андеррайтингтік кеңес және тәуекелдерді басқару бөлімі.

Директорлар Кеңесі

Ұйымның Директорлар Кеңесі тәуекелдерді басқаруда жалпы тәсілге, тәуекелдерді басқарудың стратегиялары мен принциптерін бекітуге жауап береді. Ішкі аудит қызметі тексеру нәтижелерін басшылықпен талқылап, өз қорытындысы мен ұсыныстарын Директорлар кеңесіне ұсынады. Директорлар кеңесі Компания активтерінің сомасынан (сәйкесінше қайта сақтандырушының сақтандыру резервтеріндегі үлесі есептен шығарылған) 25%-дан асатын сақтандыру шарттары бойынша ірі мәмілелерді жасау туралы шешім қабылдайды.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Ішкі аудит қызметі

Ішкі аудит қызметі тәуекелдер бойынша атқаратын іс-шаралары:

- Компания қызметінің барлық аспектілері бойынша ішкі бақылау жүйелерінің дұрыстығы мен тиімділігін бағалау, бөлімшелердің жүктелген функциялары мен міндеттерінің орындалу жайы туралы уақтылы және сенімді ақпаратты қамтамасыз ету, сондай-ақ жұмысты жақсарту үшін тиімді және нәтижелі ұсыныстар беру;
- Директорлар кеңесінің дұрыс ішкі бақылау жүйесінің болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз ету функцияларын орындау барысында туындайтын мәселелерді шешу үшін ішкі бақылау жүйесінің жағдайы туралы объективті бағалау мен оны жетілдіру бойынша ұсыныстар беру.

Басқарма

Басқарма тиімді басқару жүйесін құруға және осы жүйені оперативті басқаруға жауап береді.

Компанияның активтері мен пассивтерін басқаруы бойынша Кеңес

Активтер мен пассивтерді басқару бойынша Кеңес инвестициялық саясатты қайтарым, диверсификация, пайда және өтеу ұстанымдарын ескере отырып дамытады:

- қайтарым ұстанымы активтерді орналастыру тәуекелдерінің болуы мүмкін шығындарды азайту немесе болдырмау мақсатында тиімді бағалауын білдіреді;
- диверсификация ұстанымы тәуекелдерді инвестициялық қоржынның ең үлкен бекемдігіне жету, қандай да бір қаржылық құралдардың басымдылығын болдырмау, активтердің аймақтық, салалық немесе басқа шоғырлануын болдырмау үшін тәуекелдерді таратудан тұрады.

Андеррайтинг кеңесі

Андеррайтинг кеңесі андеррайтинг талаптарын белгілеп, бекітіп, қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалайды және сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының активтерінің сомасынан (қайта сақтандырушының сақтандыру резервтеріндегі үлесі шегерілген) 25%-дан асатын сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша ірі тәуекелдерді қабылдауға алдын ала рұқсат береді.

Компанияның Андеррайтингтік кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша атқаратыны:

- директорлар Кеңесі орнатқан шектерде андеррайтингтік шешімдер қабылдау;
- қабылданған тәуекелдердің дұрыс бағалануын қадағалау;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер мен нысаналар бойынша дұрыс сақтандыру тарифтерін қамтамасыз ету;
- сақтандыруға қабылданған тәуекелдер бойынша сақтандыру өтелімі шарттарын анықтау;
- белгілі бір уақыт аралығында жасалған сақтандыру келісімдері бойынша алынған таза премиялар мен жасалынған сақтандыру төлемдері арасындағы оң айырманы (ықтимал белгілерді ескере отырып) қамтамасыз ету;
- сақтандыру шарттарына кіргізілетін негізгі және қосымша шарттарды анықтау.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім тәуекелдерді басқару жүйесін жасау мен жетілдіруге және тәуекелдерге тәртіп бойынша мониторинг жасауға жауап береді. Тәуекелдерді басқару бойынша бөлім Компанияның активтері мен пассивтері бойынша Комитеттің, Андеррайтингтік комитеттің және Компания Басқармасының отырыстарына қатысады.

Тәуекелдерді басқару жүйесі төрт басты элементті қосатын процесс болып табылады:

- тәуекелді анықтау;
- тәуекелді өлшеу;
- тәуекелді бақылау;
- тәуекелді қадағалау.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Тәуекелді басқару тәуекелді оқиғаны болжауға мүмкіндік беретін және сол тәуекелді төмендетуге бағытталған уақытылы қадамдардан тұратын алуан-түрлі шаралардың көмегімен жүзеге асырылады. Тәуекелді басқару бөлімінің мақсаты кіріс пен тәуекелдің ең қолайлы арақатынасында, ықтималды сипаттағы Компанияға әсер ететін сыртқы факторлармен байланысты болуы мүмкін шығындарды шектеу арқылы ең көп пайда алу мақсатында сақтандыру қызметінің орнықтылығы мен тиімділігін тиімді рәсімдер мен әсерлі механизмдерді ұйымдастыру арқылы көтеру.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпаратты табыс ету жүйелері

Компания тәуекелдері, қалыпты жұмыс барысында болуы ықтимал күтілетін шығындарды да, статистикалық үлгілер негізінде ең үлкен фактілік шығындарды бағалау болып табылатын күтпеген залалдарды да көрсететін әдістің көмегімен бағаланады. Үлгілерде өткен тәжірибеден алынған және экономикалық жағдайларды есепке ала отырып, түзетілген ықтималдар мәндері қолданылады. Сонымен қатар, Компания болу мүмкіндігі аз жағдайлар болып қалған кезде пайда болуы мүмкін «ең жаман сценарийлерді» де үлгілейді.

Тәуекелдерді қадағалау мен бақылау, негізінен, Компания орнатқан шектеулерге негізделеді. Мұндай шектеулер жұмысты жүргізу стратегиясын және Компания қызмет жасайтын нарықтық жағдайларды, сонымен қатар Компания қабылдауға даяр, тәуекел деңгейін көрсетеді, мұнда ерекше назар жеке салаларға бөлінеді. Бұдан басқа, Компания тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жинақтық позицияларға қатысты тәуекелдерді алып жүруге өзінің жалпы қабілеттілігін бақылап, бағалайды.

Жұмыстың барлық түрлері бойынша қабылданған ақпарат, тәуекелдерді сараптау, бақылау және алдын ала көру мақсатымен зерттеліп, ойластырылады. Бұл ақпарат түсіндірмелермен Басқармаға, активтер мен пассивтерді басқару бойынша Кеңеске, Андеррайтингтік Кеңеске және бөлімшелердің әрқайсысының жетекшілеріне жіберіледі. Есептілікте инвестициялық тәуекелдің жинақтық мөлшері, болжамдық көрсеткіштер туралы ақпарат бар. Тоқсан сайын салалар, клиенттер және географиялық аймақтар арасында тәуекелдер туралы ақпарат беріледі. Тоқсан сайын аға басқарушы қызметкерлер кредиттік жоғалтуларға резервтің жеткіліктігін бағалайды. Тоқсан сайын директорлар Кеңесі Компания тәуекелдерін бағалауға және шешім қабылдауға қажет барлық ақпарат бар болатын тәуекелдер туралы егжей-тегжейлі есептілік алады.

Компанияның барлық деңгейлері үшін тәуекелдер туралы әр түрлі есептіліктер жасалады, бұл барлық бөлімшелерге кең, қажетті және өзекті ақпаратқа ие болуды қамтамасыз ету үшін жіберіледі.

Тәртіп бойынша Басқарма, Кеңес және Компанияның басқа да қызметкерлерінің қысқа отырысы өтеді, мұнда бекітілген шектеулерді пайдалану, инвестициялар, табыстылық, және тәуекел деңгейінде басқа да өзгерістер талқыланады.

Шектен артық тәуекел концентрациясы

Бірнеше контрагенттер ұқсас жұмыс түрлерін жасаған кезде немесе олардың жұмысы бір географиялық аймақта жүргізіліп жатса, немесе экономикалық, саяси және басқа да жағдайларда өзгерістер болған кезде, осы контрагенттердің келісімдік міндеттемелерді орындау мүмкіндігіне бірдей әсер ететіндей контрагенттерде бірдей экономикалық сипаттар бар болса, тәуекелдер шоғырлануы пайда болады. Тәуекелдер шоғырлануы Компания жұмысының нәтижелерінің, белгілі бір салаға немесе географиялық аймаққа әсерін тигізетін жағдайлардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді. Шамадан тыс артық тәуекелдердің шоғырлануын болдырмау үшін, Компанияның тәуекелдерді басқару бойынша саясаты мен процедуралары өздеріне диверсифицирленген портфельді қамтамасыз етуге бағытталған арнайы принциптерді қосады. Бекітілген тәуекел шоғырларын басқару жүргізіледі.

Сақтандыру бойынша саясаттар

Компания сақтандыру бойынша нұсқаулық пен лимиттерді белгілейді, олар кім және қандай тәуекелді қабылдай алатынын және қандай сомаға дейін қарастыратынын ескереді. Осы лимиттерді бақылау тұрақты негізде жүзеге асырылады.

Компанияның тікелей сақтандыру бойынша қызметі Қазақстанның барлық аумағында таралады.

Қайта сақтандыру

Компания өз қызметі барысында Қазақстандық қайта сақтандырушылармен факультативті қайта сақтандыру шарттарын жасайды. Қайта сақтандыру шарттары Компанияны сақтанушылар алдындағы міндеттемелерінен босатпайды. Компания қайта сақтандырушылардың қаржылық жағдайын бағалайды және географиялық аймақтар мен қайта сақтандырушылардың экономикалық сипаттамаларына байланысты кредиттік тәуекелдің шоғырлануын бақылап, айтарлықтай шығындар тәуекелін азайтуға бағытталған шараларды жүзеге асырады.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(ә) Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары мен әділ құны

Қаржы активтері мен міндеттемелерінің санаттары

мың теңге

Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтері:

Ақша қаражаттары

Банк салымдары

Өзге активтер

Еск.	2024	2023
9	603,977	1,446,771
10	5,002,606	3,938,006
	27	129
	5,606,610	5,384,906

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

	128,470	—
--	----------------	---

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

11	25,079,706	20,580,598
----	-------------------	-------------------

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері:

Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер

Өзге міндеттемелер

14	(17,114,180)	(13,764,221)
14	(593,956)	(399,899)
15	(656,141)	(366,750)
	(18,364,277)	(14,530,870)

Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құнды бағалау нәтижелері әділ құн иерархиясы деңгейлері бойынша былай талданады және таратылады: (i) 1 деңгейге бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы белгіленетін (белгіленбейтін) баға бойынша бағалау жатады, (ii) 2 деңгейге – актив пен міндеттелемер үшін барлық маңызды қолданылатын бастапқы деректер тікелей немесе жанама түрде бақыланатын кездегі бағалау тәсілдері арқылы (мысалы, бағалар) және (iii) 3 деңгейдегі бағалауға бақыланатын нарық деректеріне негізделмеген (бақыланбайтын бастапқы деректеріне негізделген) бағалаулар жатады. Әділ құн иерархиясы санаты бойынша қаржы құралдарын жіктеу үшін басшылық кәсіби пайымдаманы қолданады. Егер әділ құнды бағалау үшін едәуір түзетуді қажет ететін бақыланатын бастапқы деректер қолданылса, бұл бағалау 3 деңгейге жатқызылады. Қолданылатын бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың барлық құрамында ескеріледі.

Әділ құнды тұрақты негізде бағалау

Әділ құнды тұрақты негізде бағалау әр есептік кезең соңындағы қаржылық жағдай туралы есепте ХҚЕС талап ететін немесе рұқсат беретін бағалауларды білдіреді. Төмендегі кестеде әділ құнды тұрақты негізде бағалауға жататын әділ құнның иерархиясындағы деңгелер көрсетілген:

мың теңге

2024

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

2023

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

2 деңгей

128,470

25,079,706

20,580,598

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Қалған активтер мен міндеттемелердің әділ құны шамамен олардың теңгерімдік құнына тең.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына әділ құны тұрақты негізде бағаланатын міндеттемелер болған жоқ.

(б) Сақтандыру тәуекелі

Компания елеулі сақтандыру тәуекелі берілетін келісімдер жасайды. Бұл бөлімде осы тәуекелдер және оларды басқару тәсілдері қысқаша баяндалған.

Кез келген келісім бойынша тәуекел – сақтандыру оқиғасының болу мүмкіндігі және туындайтын өтелім сомасының белгісіздігі. Сақтандыру келісімінің сипаты бойынша бұл тәуекел кездейсоқ, сонымен қатар, болжап білуге болмайтын сипатқа ие.

Бағаны тағайындау және резервтерге ықтималдылық теориясы қолданылатын сақтандыру келісімдері қоржыны үшін Компанияның сақтандыру келісімдері бойынша негізгі тәуекелге душар болуының себебі – сақтандыру оқиғасы бойынша нақты төлемдер сақтандыру сыйлықақылардың теңгерімдік құнынан асып түседі. Бұл талаптардың жиілігі немесе салмағы күтілген жағдайдан асу салдарынан орын алады. Сақтандыру оқиғалары кездейсоқ сипатқа ие, және нақты мөлшер мен шығын сомасы статистикалық әдістер көмегімен тағайындалған деңгейден жыл сайын өзгеруі мүмкін.

Тәжірибе бойынша ұқсас сақтандыру келісімдердің қоржыны көп болған сайын, күтілетін нәтиженің салыстырмалы өзгеруі азаяды. Сонымен қатар, көбірек диверсификацияланған қоржынға қоржындағы кез келген бөлшектің өзгеруі көп әсер бермейді. Компания әр санат ішінде тәуекелдердің жеткілікті жиынтығына жету үшін күтілетін нәтиженің өзгеруін азайту үшін қабылданатын сақтандыру тәуекелдері түрлерін диверсификациялау үшін андеррайтинг стратегиясын жасады.

Талаптардың жиілігі мен салмағына бірнеше факторлар әсер етуі мүмкін. Ең маңыздыларына келтірілген залалды өтеу сомасының өсуі және арыз талаптары мөлшерінің өсуі жатады. Болжамды инфляция да өсу үрдісінің ұлғаюына маңызды фактор болып табылады.

Компания бұл тәуекелдерді андеррайтинг стратегиясы, адекватты қайта сақтандыру механизмдері және алдын алу мақсатындағы шығындарды реттеу арқылы басқарады.

Андеррайтинг стратегиясы аталған тәуекелдер тәуекел түрі мен көлемі, сала және географиялық орны бойынша дұрыс диверсификациялануын қамтамасыз етуге бағытталған.

Сақтандыру келісімдерінің түрлері

Серіктестік бағдарламалар

Аталған портфельге Компания атынан серіктес заңды тұлғалармен жасалатын сақтандыру шарттары енгізілген. Белгіленген шарттар ұзақ мерзімге (8 жылға дейін) немесе қысқа мерзімге (1 жылға дейін) адамның өміріне, жазатайым оқиғаларға немесе ауруларға байланысты оқиғалар туындаған жағдайда сақтандырылатын тұлғалардың мүлдіктік мүдделерін сақтандыруды қамтамасыз етеді.

Аталған бағдарламалар бойынша өтемақы сақтандырылған тұлғаның өлімі немесе қандай да бір себеппен, соның ішінде жазатайым оқиға салдарынан мүгедектік анықталған жағдайда, ауру немесе жазатайым оқиға нәтижесінде уақытша еңбек қабілетін жоғалту жағдайында, сондай-ақ өмірге қауіп төндіретін ауру алғаш рет анықталған немесе шұғыл көрсеткіштер бойынша ауруханаға жатқызылған кезде төленеді.

Топтық сақтандыру

Бұл – жеке және заңды тұлғаларға арналған ерікті жинақталмайтын топтық өмірді және жазатайым оқиғадан сақтандыру бағдарламасы.

Осы бағдарлама бойынша сақтандыру жағдайлары ретінде адам өлімі, мүгедектік белгіленуі, еңбекке уақытша жарамсыздық немесе жазатайым оқиға салдарынан дене жарақаттарын алуы, сондай-ақ аталған себеппен ауруханаға жатқызылуы танылады.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер

Жинақтаушы сақтандыру – сақтандыру тәуекелдері ретінде өлім немесе белгілі бір жасқа дейін өмір сүру болып табылатын өмірді аралас сақтандыру түрі. Бұл ықтимал тәуекелдерден мүліктік қорғауды қамтамасыз ететін және белгілі бір оқиғаға қаржы жинақтауға мүмкіндік беретін ұзақ мерзімді бағдарлама.

Жинақтаушы өмірді сақтандыру бойынша сақтандыру жағдайлары ретінде: кез келген себептен қайтыс болу немесе сақтандыру мерзімінің соңына дейін өмір сүру болып табылады.

Сонымен қатар, келісімшарт талаптарына қосымша ретінде жазатайым оқиғалардан сақтандыруға және мүгедектік жағдайындағы сақтандыру жарналарын төлеуден босатуға қатысты шарттар енгізілуі мүмкін.

Жазатайым оқиғалардан сақтандыру және мүгедектік жағдайындағы сақтандыру жарналарын төлеуден босатуды көздейтін сақтандыру топтық сақтандыруға тән сақтандыру қамтуларына ұқсас бірқатар қосымша қамтуларды біріктіруі мүмкін.

Аннуитеттік өмірді сақтандыру белгілі бір мерзім ішінде немесе еңбекке жарамсыздық жағдайларында өмір бойына кезеңдік сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды көздейді.

Сақтандыру тәуекелінің шоғырлануы

Компанияның сақтандыру тәуекелінің негізгі көрінісі жеке оқиға немесе бірнеше оқиғалар Компанияның міндеттемелеріне әсер ете алатын деңгейді анықтайтын сақтандыру тәуекелінің шоғырлану дәрежесімен белгіленеді. Аталған шоғырлану бір сақтандыру келісімінен немесе елеулі міндеттемелерге әкелетін бірнеше байланысты келісімдерден туындауы мүмкін. Сақтандыру тәуекелінің маңызды көрінісі – әр түрлі сақтандыру санаттары құрамындағы тәуекелдер жиынтығынан туындауы.

Серіктес Банкпен бірлескен бағдарлама

Компания Банктің серіктесімен бірлескен бағдарлама аясында оның қарыз алушыларын сақтандыру арқылы жасалған сақтандыру полистерінің елеулі бөлігінен – 87% (2023: 84%) пайда алады. Компания мен Серіктес-Банк арасындағы келісім мерзімсіз болып табылады.

Бірлесіп жұмыс істеу бағдарламасы тоқтатылған жағдайда, Компанияның жалпы сақтандыру сыйақыларының көлемі азаяды. Соған қарамастан, Компания басшылығы Компанияның қаржылық тұрақтылығын сақтайтынына және өз қызметін әрі қарай жалғастыруға қабілетті болатынына сенімді.

Географиялық шоғырлану

Сақтандыру келісімдері негізінен Қазақстанда тұратын тұтынушыларға беріледі. Тәуекелдердің сақтандырылған мекендік өтелімінің көп бөлшегі Қазақстанда орын алған.

Қаржылық активтердің, қаржылық міндеттемелердің, сондай-ақ сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы Қазақстан аумағымен шектеледі.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша активтер

Компания жасасқан қайта сақтандыру шарттары бойынша оған тиесілі пайда қайта сақтандыру активтері ретінде танылады.

Бұл активтер қайта сақтандырушылардан алынатын қысқа мерзімді қаражат қалдықтарынан, сондай-ақ тиісті қайта сақтандыру шарттары бойынша туындайтын талаптар мен төлемдерге байланысты болатын ұзақ мерзімді дебиторлық берешектен тұрады. Қайта сақтандырушылардан қайтарылуға жататын немесе оларға тиесілі сомалар қайта сақтандыру шарттарымен байланысты сомалармен үйлестіре отырып әрбір қайта сақтандыру шартының талаптарына сәйкес бағаланады. Қайта сақтандыру бойынша міндеттемелер, негізінен, қайта сақтандыру шарттары бойынша төленуге тиісті сақтандыру сыйлықақыларынан тұрады және тиісті қайта сақтандыру қамтылуының қолданылу мерзімі ішінде шығыс ретінде танылады.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Төмендегі кестеде сақтандыру шарттары топтары бойынша таза міндеттемелердің шоғырлануы көрсетілген.

мың теңге	Сақтандыру	Қайта сақтандыру	Міндеттемелердің таза сомасы
2024			
Серіктестік бағдарламалар	15,653,368	–	15,653,368
Топтық сақтандыру	644,819	593,956	1,238,775
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	815,993	–	815,993
	17,114,180	593,956	17,708,136
2023			
Серіктестік бағдарламалар	12,464,491	–	12,464,491
Топтық сақтандыру	468,738	399,899	868,637
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	830,992	–	830,992
	13,764,221	399,899	14,164,120

Сақтандыру тәуекеліне сезімталдық

Төмендегі кестеде есептік күнге мүмкін болатын өзгермелі андеррайтинг тәуекелінде өзгерістер болған жағдайда жеке капиталдың өсетіндігі (азаятындығы) болжанған. Бұл талдау тәуекелді қайта сақтандыру арқылы төмендетуге дейінгі және кейінгі сезімталдықты көрсетеді және басқа барлық айнымалылардың тұрақты болып қалатынын болжайды.

мың теңге		2024	2023
	Туындаған шығындар бойынша жауапкершіліктің өзгеруі	Қайта сақтандыруды есепке алмағанда капиталға тигізетін әсері	Қайта сақтандыруды есепке алмағанда капиталға тигізетін әсері
Серіктестік бағдарламалар	+5%	(31,977)	(22,973)
Топтық сақтандыру	+5%	(9,503)	(1,300)
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	+5%	(2,245)	(1,827)
Серіктестік бағдарламалар	-5%	31,977	22,973
Топтық сақтандыру	-5%	9,503	1,300
Жинақтаушы сақтандыру және аннуитеттер	-5%	2,245	1,827

Дисконттау мөлшерлемелерінің өзгерістеріне сезімталдықтың ықпалы елеусіз, осыған байланысты ол талдауға енгізілмеген.

Шығындардың даму үрдісі кестелері

Төмендегі кестеде әрбір есепті күн үшін оқиға жылдары бойынша мәлімделген және әлі мәлімделмеген, бірақ болған талаптарды қоса алғанда, жиынтық (гросс) зияндар бағалауларының уақыт бойынша өзгеруі көрсетілген.

ХҚЕС 17 талаптарына сәйкес Компания сақтандыру оқиғалары бойынша қорды жасау кезінде тәуекелді түзетуге әсер ететін күтілген жағдайдан аса қолайсыз болатын келешектегі оқиғалардың ықтималдылығы мен көлемін ескереді. Жалпы айтқанда, талап өңдеудің ерте кезеңінде талаптарды реттеудің соңғы құнымен байланысты белгісіздік өте жоғары болады. Талаптың дамуына қарай талаптардың соңғы құны біршама белгілі болады.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Жиыны
Шығындар сомасын бағалау							
Жыл соңына	756,462	775,020	1,120,706	1,579,020	1,437,109	1,657,123	1,657,123
1 жылдан кейін	732,449	784,305	1,042,954	1,850,302	1,142,553		1,142,553
2 жылдан кейін	357,681	205,629	475,418	757,285			757,285
3 жылдан кейін	74,817	66,192	169,606				169,606
4 жылдан кейін	18,105	25,166					25,166
5 жылдан кейін	1,142						1,142
2024 жылғы 31 желтоқсандағы шығын сомасының бағасы	1,142	25,166	169,606	757,285	1,142,553	1,657,123	3,752,874
2024 жылғы 31 желтоқсандағы жалпы төлемдер	(1,142)	(9,122)	(168,461)	(745,589)	(1,099,531)	(819,893)	(2,843,738)
Қаржылық емес тәуекелге түзету әсері							184,001
Қаржылық жағдай туралы есепке енгізілген пайда болған залалдар бойынша міндеттемелер							1,093,137

(в) Несиелік тәуекел

Компания өз инвестициялық қызметінде және полистерді ұстаушылар немесе басқа үшінші тараптар атынан делдал ретінде өз қызметінде несиелік тәуекелге душар болады.

Компания қабылданған несиелік тәуекел деңгейлерін бір контрагентке немесе контрагенттер тобына, географиялық және салалық сегменттерге тәуелді болу шектерін тағайындау арқылы құрылымдайды. Санаттар және мекендер бойынша несиелік тәуекел деңгейлерінің шектері жыл сайын бекітіледі.

Компания контрагенттер, географиялық мекендер мен салалар, сондай-ақ, эмитенттер, несиелік рейтинг ауқымы мен нарықтық өтімділік бойынша тәуекелдердің шоғырлануын шектеп отырады. Қайта сақтандырушылар мен делдалдар сыртқы кредиттік рейтингтер және ішкі шолулар негізінде бағаланады. Қарыздық бағалы қағаздарға қатысты Компания тек жоғары сапалы корпоративтік және мемлекеттік қарыздық міндеттемелерге инвестициялау саясатын ұстанады және Standard & Poor's (бұдан әрі – «S&P») рейтингтік агенттігінің рейтингтері бойынша «BBB» деңгейінен төмен спекулятивті активтерге инвестиция салмайды.

Сыртқы несиелік рейтинг болмаған жағдайда Компания қолжетімді сыртқы және ішкі дереккөздердің негізіндегі дефолт тәуекелі дәрежесіне байланысты тәуекелдердің категориясын жасайды. Тәуекелдер деңгейін тағайындауға тәуекелдерді басқару бөлімі жауапты болып табылады. Тәуекел деңгейлері тұрақты түрде деңгей бойынша қарастырылып тұрады. Атап айтқанда, қайта сақтандырушылардың потенциалды дефолт салдары қадағаланады және тиісті түрде басқарылады. Төменде ішкі тәуекел деңгейлері мен S&P рейтингтік агенттігінің рейтингі ара-қатынасының балама картасы келтірілген.

Санат	Сыртқы рейтинг
Төмен тәуекел	AAA+ тен BBB- ке
Орташа тәуекел	BB+ тен BB- қа
Сапасыз	B+ тен CCC- қа
Күмәнді	CC дан C ге
Шығынды	D

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Компания төмендегі процестерді қамтитын күтілетін несиелік шығындарды бағалау процестерін дайындайды және жүргізеді:

- қолданыстағы модельдерді алғашқы тұжырымдау, тұрақты тексеру және бэк-тестілеу;
- несиелік тәуекелдің едәуір ұлғаюын анықтау және қадағалау;
- болжамдық ақпаратты қосу.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына несиелік тәуекелге ықпалды қаржы активтері төмендегідей болған:

мың теңге	Еск.	2024	2023
Ақша қаражаттары (кассадағы ақша қаражатын шегергенде)	9	600,914	1,446,155
Банк салымдары	10	5,002,606	3,938,006
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		128,470	—
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	11	25,079,706	20,580,598
Өзге активтер		27	129
		30,811,723	25,964,888

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

Төмендегі кестеде Standard & Poor's рейтингін (немесе S&P рейтингі болмаған жағдайда, эквивалентті рейтинг негізінде) қолдана отырып, жоғарыда аталған қаржы активтерін талдау көрсетілген.

мың теңге

2024

Ақша қаражаттары (кассадағы ақша қаражатын шегергенде)

Банк салымдары

Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге активтер

Күтілетін несиелік шығындар бойынша резерв

2023

Ақша қаражаттары (кассадағы ақша қаражатын шегергенде)

Банк салымдары

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері

Өзге активтер

Күтілетін несиелік шығындар бойынша резерв

AA+ тен AA- ке	A+ тен A- ке	BBB+ тен BBB- ке	BB+ тен BB- ке	B+ тен B- ке	Рейтингсіз	Жиыны
454,953	-	39,564	105,146	1,267	-	600,930
-	-	-	3,007,508	2,021,077	-	5,028,585
-	-	128,470	-	-	-	128,470
-	-	25,079,706	-	-	-	25,079,706
-	-	-	-	-	27	27
454,953	-	25,247,740	3,112,654	2,022,344	27	30,837,718
-	-	-	(24,288)	(1,707)	-	(25,995)
454,953	-	25,247,740	3,088,366	2,020,637	27	30,811,723
-	1,237,786	-	208,181	221	-	1,446,188
-	-	-	3,954,744	-	-	3,954,744
-	-	20,580,598	-	-	-	20,580,598
-	-	-	-	-	129	129
-	1,237,786	20,580,598	4,162,925	221	129	25,981,659
-	-	-	(16,771)	-	-	(16,771)
-	1,237,786	20,580,598	4,146,154	221	129	25,964,888

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(г) Өтемпаздық тәуекелі

Өтемпаздық тәуекелі дегеніміз – қаржылық құралдармен байланысты міндеттемелер бойынша барлық талаптарды қанағаттандыру үшін қажет қаражаттарды тартуда кәсіпорын қиыншылықтарға тап болу тәуекелі. Өтемпаздық тәуекелі активтерді олардың әділ құны бойынша тез жүзеге асыру қабілеттілігінің болмауынан; немесе контрагенттің өзінің келісім міндеттемелерін өтеу қабілеттілігінің болмауынан; немесе сақтандыру міндеттемелері бойынша төлем мерзімдері күткеннен ерте болуынан; немесе күтілгендей ақша ағымдарын дамыта алмаудан пайда болуы мүмкін.

Компания алдында тұрған негізгі өтемпаздық тәуекелі – сақтандыру келісімдері мен инвестициялық келісімдер бойынша пайда болатын, оның қол жетімді ақша қаражаттары бойынша күнделікті талаптарды білдіреді.

Компания өтемпаздық тәуекелін – Компания үшін не өтемпаздық тәуекелі болып табылатынын анықтайтын; төлем туралы жедел талаптарды қанағаттандыру үшін қаражаттардың ең аз мөлшерін анықтайтын; күтпеген шығындарды қаржыландыру жоспарларын құратын; қаржыландыру мен жоспарды іске қосатын оқиғалар көздерін анықтайтын; қаржыландыру көздерінің шоғырлануын; өтемпаздық тәуекеліне тап болу туралы және ақаулықтар туралы қадағалау органдарына есеп беретін; өтемпаздық тәуекелі бойынша саясаттың жүргізілуін қадағалайтын және өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясатты сәйкестікке және қоршаған жағдайлардағы өзгерістерге сәйкестігін қарастыратын Компанияның өтемпаздық тәуекелін басқару бойынша саясаты арқылы басқарады.

Қаржы активтері мен байланысты міндеттемелер өтімділігін талдау

Төмендегі кестеде есеп күні мен өтеудің келісімді күн аралығына негізделген тиісті топта өтеу мерзімі бойынша жалпы негізде өтелетін Компанияның қаржы активтері мен міндеттемелеріне талдау жасалған. Бағалы қағаздарды өтеу мерзімі өткеннен кейін міндеттемелерді өтеуге қажетсіз түсімдер тұрақты мөлшерlemeмен бағалы қағаздарға қайта салынады.

Алайда, негізінде келісімдерді жасау бойынша бизнес жүргізетін Компания қаржыландыру талаптарын абсолютті нақтылықпен болжай алмайды, өйткені сақтандыру келісімдеріне осы міндеттемелер реттелуге тиіс ықтимал резервтер мен кезеңдерді анықтау үшін ықтималдылық теориясы қолданылады. Осылайша, сақтандыру міндеттемелері бойынша өтеу сомалары мен мерзімдері басшылықтың статистикалық әдіске және алған тәжірибеге сүйенген бағалауына негізделеді.

мың теңге	Талап бойынша	1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
2024					
Ақша қаражаттары	603,977	–	–	–	603,977
Банк салымдары	–	5,002,606	–	–	5,002,606
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	128,470	–	–	128,470
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	–	4,450,534	16,367,227	4,261,945	25,079,706
Өзге активтер	–	27	–	–	27
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(1,093,137)	(11,844,816)	(4,879,388)	(1,468,340)	(19,285,681)
Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	–	(593,956)	–	–	(593,956)
Өзге міндеттемелер	–	(419,511)	(131,789)	(414,037)	(965,337)
	(489,160)	(3,276,646)	11,356,050	2,379,568	9,969,812

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

мың теңге	Талап бойынша	1 жылдан кем	1 жылдан 3 жылға дейін	3 жылдан асат	Жиыны
2023					
Ақша қаражаттары	1,446,771	—	—	—	1,446,771
Банк салымдары	—	3,938,006	—	—	3,938,006
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	—	5,385,352	6,132,693	9,062,553	20,580,598
Өзге активтер	—	129	—	—	129
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(801,017)	(3,167,323)	(3,455,283)	(9,215,241)	(16,638,864)
Қайта сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	—	(399,899)	—	—	(399,899)
Өзге міндеттемелер	—	(303,249)	(63,501)	—	(366,750)
	645,754	5,453,016	2,613,909	(152,688)	8,559,991

Сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелер дисконтталмаған жалпы сома негізінде көрсетіледі.

(ғ) Инвестициялық тәуекел

Өзінің инвестициялық саясатында Компания бірқатар принциптерді ұстанады: ол сәйкесінше пайда көруді күтіп отырған инвестицияларды жүзеге асырады және ол осылардың ең жоғары қамтамасыз ету деңгейін ұсынатынын кепілдейді. Ылғи өтемпіздің көп мөлшерінің болуы және инвестициялар түріне қатысты мақсаттық диверсификацияның болғаны маңызды. Осы салада қазақстандық сақтандыру компанияларының жұмысы қатаң қадағаланып отыр, және оларға құнды қағаздар нарығының кәсіби қатысушысы ретінде жұмыс істеуге рұқсат етілмейді. Сондықтан Компания өз инвестициялық жұмысын, Компанияның тапсырысы бойынша осындай операцияларды жасайтын брокерлер арқылы жүзеге асырады.

(д) Нарықтық тәуекел

Барлық қаржы құралдары және позициялар нарықтық тәуекелге ұшырайды, ол нарықтық жағдайдың келешектегі өзгерістері құрал құнының өсуіне немесе азаюына әсер беруін білдіреді. Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар әділ құн бойынша танылады, және нарықтық жағдайлардың барлық өзгерістері әділ құн өзгерісінен түсетін таза кіріске кірістер мен шығыстар немесе өзге жиынтық табыс есебінде көрсетілуіне қарамастан тікелей әсер етеді. Бұл құралдар әділ құн бойынша, кейінірек ағымдағы нарық бағаларымен танылады. Қаржы активтерінің құнсыздануы Компанияның есеп саясатына сәйкес танылады (20(к)-ескертуді қараңыз).

Компания нарық жағдайы өзгерген кезде қаржы құралдарын пайдалануын басқарып отырады. Нарықтық тәуекелге деген бейімділік ресми түрде жоғарғы басшылық бекіткен тәуекел мен концепция бойынша шектеулерге сәйкес құралдарды сатып алу немесе сату арқылы, немесе өзара есепке алу арқылы басқарылады.

(е) Пайыздық мөлшерлеме тәуекелі

Компанияның инвестициялық қызметі қаржы құралдарын қайта бағалау тұрғысынан пайыздық мөлшерлеменің өзгеру қаупіне ұшырайды. Алайда есепті күндердегі Компанияның инвестициялық портфелінде өзгермелі мөлшерлемесі бар (өзгермелі купондық сыйақысы бар) активтер болмағандықтан, ол пайыздық мөлшерлеме қаупіне ұшырамайды.

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(ж) Валюталық тәуекел

Компания АҚШ долларымен операцияларды жүзеге асыру кезінде валюталық тәуекелге ұшырайды.

Компанияның валюталық тәуекелге ұшырауы төмендегідей болды:

мың теңге	АҚШ доллары	Евро	Ресей рублі
2024			
Ақша қаражаттары	394,670	8	555
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(25,409)	(519)	–
	369,261	(511)	555
2023			
Ақша қаражаттары	202,308	5	16
Сақтандыру келісімдері бойынша міндеттемелер	(47,834)	(278)	–
	154,474	(273)	16

Сезгіштікті талдау

31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгенің келесі валюталарға қатысты бағамының 10%-ға әлсіреуі салықтан кейінгі кірістің төменде көрсетілген сомаға өсуіне (немесе азаюына) әкелер еді. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгермеген деп есептейді.

мың теңге	2024	2023
АҚШ доллары	29,541	12,358
Евро	(41)	(22)
Ресей рублі	44	1

31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгенің жоғарыда аталған валюталарға қатысты бағамының 10%-ға нығаюы барлық басқа айнымалылар өзгермеген жағдайда қарама-қарсы әсерге ие болар еді.

(з) Баға тәуекелі

Баға тәуекелі – бұл, жекелеген бағалы қағаздарға немесе олардың эмитентіне немесе нарықтағы барлық бағалы қағаздарға тән факторлардың өзгеруінен болғанына қарамастан, нарық бағаларының өзгеру нәтижесінде қаржы құралы құнының өзгеру тәуекелі. Компания нарықтағы жалпы немесе арнайы өзгерістердің оның қаржы активтеріне ықпал етуіне байланысты баға тәуекеліне ұшырауы мүмкін.

31 желтоқсандағы қаржылық активтердің бағасының 1%-ға өсуі (немесе төмендеуі) салықтан кейінгі кірістің төменде көрсетілген сомаға өсуіне (немесе азаюына) әкеледі. Бұл талдау барлық басқа айнымалылар өзгермейтін есепке негізделген.

мың теңге	2024	2023
Табыстар мен шығыстар арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	1,285	–
Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	250,797	205,806

17. Қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаттары мен саясаты, жалғасы

(и) Капиталды басқару

Компания реттелетін сала болып табылатын сақтандыру секторына өз қызметін атқарады. Компания капитал бойынша барлық ережелерді және пруденциалдық нормаларды орындауы міндетті. Пруденциалдық ережелер төлемқабілеттіктің минималды шектерін есептеу әдісін және төлемқабілеттіктің нақты шегін (төлемқабілеттіктің нақты маржасы) бекітеді.

мың теңге

Реттеушілік капитал

Төлемқабілеттіктің минималды маржасы

Төлемқабілеттіктің нақты маржасы

Төлемқабілеттік маржасының жеткілікті нормативі

	2024	2023
Төлемқабілеттіктің минималды маржасы	2,584,400	2,415,000
Төлемқабілеттіктің нақты маржасы	6,185,493	6,580,544
Төлемқабілеттік маржасының жеткілікті нормативі	2.39	2.72

18. Шартты және ықтимал міндеттемелер

(а) Қазақстандағы салық салу бойынша шартты міндеттемелер

Салық заңнамасын түсіндірудегі белгісіздіктер

Компания оның салықтық міндеттемелерін анықтауға қатысты белгісіздіктердің әсеріне ұшырайды. Қазақстанның салық заңнамасы мен салық тәжірибесі үздіксіз өзгерулер жағдайында, сондықтан олар ретроспективті қолданылуы мүмкін өзгерістерге және әр түрлі түсіндірулерге ұшырайды.

Басшылықтың Компанияның мәмілемелері мен қызметіне аясында заңнаманы түсінуі салық органдарының түсінуімен сәйкес келмеуі мүмкін. Нәтижесінде, мәмілелер мен операцияларға тиісті салық органдары наразы болып, сәйкесінше, өз кезегінде Компаниядан қосымша салық, өсімақы және айыппұлды талап етуіне әкеп соқтыруы ықтимал, соның салдарынан Компанияның қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі теріс әсер беруі мүмкін.

Қосымша салық салу кезеңі

Қазақстандағы салық органдары салық төлеуші немесе салық кезеңіне байланысты тиісті салық кезеңі өткеннен кейін үш немесе бес жыл ішінде қосымша салық салуға құқылы. Салық заңнамасы бекіткен кейбір жағдайларда бұл мерзім үш жылға созылуы мүмкін.

Ықтимал қосымша салық міндеттемелері

Басшылық Компания Қазақстанда әрекет ететін салық заңнамасының талаптарын, сондай-ақ, өз қызметіне әсер ететін жасалған келісімдердің салық шарттарын орындайтынына және қосымша салық міндеттемелерінің туындамайтынына сенімді. Алайда, жоғарыда аталған себептерге байланысты тиісті салық органдары келісім ережелері мен салық заңнамасының талаптарын басқаша түсіндіруі мүмкін.

Нәтижесінде, қосымша салық міндеттемелері туындауы ықтимал. Бірақ, жоғарыда аталған кез келген потенциалды қосымша салық міндеттемелерін есептеу кезіндегі айтылған белгісіздіктер себебінен басшылық, егер осындай міндеттемелер орын алса, салық міндеттемелерінің, сондай-ақ, Компания төлеуге жауапты өсімақы мен айыппұлдың қаржылық әсерін бағалау орынсыз болып табылады.

(ә) Сот арыздары

Әдеттегі қызмет барысында Компанияға қарсы соттық қуынымдар орын алуы мүмкін. Басшылық осындай әрекеттер мен талаптардан туындайтын түпкілікті жауапкершілік, егер болса, Компанияның қаржылық жағдайына және нәтижелеріне әсер ететін жағымсыз салдарға әкеп соқтырмайды деп санайды. 2024 жылдың 31 желтоқсанына Компания қандай да бір елеулі сот ісін жүргізуге қатысқан жоқ.

19. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Компания байланысты тараптармен елеулі операцияларды жүзеге асырмаған.

Негізгі басшылар алған сыйақылар әкімшілік шығыстардың бір бөлігі ретінде жалақы шығындарына кіреді және 208,991 мың теңгені құрайды (2023: 184,345 мың теңге) (7-ескертуді қараңыз).

20. Есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржы есептілігін даярлау кезінде, Компания есептілік саясатының төменде берілген негізгі принциптерін біртіндеп пайдаланған

(а) Шетел валютасындағы операциялары

Шетел валютасындағы операциялар Компанияның функционалды валютасына, осы операциялардың жасалу күніне айырбас курстары бойынша қайта есептеледі. Есеп беру күніне шетел валютасымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер, осы есеп беру күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасында берілген және әділ құнмен бағаланатын монетарлы емес активтер мен міндеттемелер, әділ құнды анықтау күніндегі айырбас курсы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі, ал тарихи құны бойынша бағаланатындар мәліме күніне есептеледі. Қайта есептеу кезінде пайда болатын курстық айырмашылықтар, табыстар мен шығындар туралы есептілікте мойындалады.

Қаржы есептілігін дайындау барысында келесі курстық бағамдар қолданылды:

	2024		2023	
	Жыл соңында	Орташа	Жыл соңында	Орташа
АҚШ доллары	523.54	469.44	454.56	456.31
Евро	546.47	507.86	502.24	493.33
Ресей рублі	4.99	5.08	5.06	5.40

(ә) Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарының жіктелуі

Компания әдеттегі қызмет барысында сақтандыру келісімдерін жасайды, сол келісімдер бойынша өз сақтандырушылары тарапынан елеулі сақтандыру тәуекелін қабылдайды. Әдеттегідей, Компания сақтандыру оқиғасынан кейінгі төленетін төлемдерді сақтандыру оқиғасы орын алмаған кездегі төлемдермен салыстыра отырып, елеулі сақтандыру тәуекелін анықтайды. Сақтандыру келісімдері қаржы тәуекеліне де әкелуіне мүмкін.

Компания сондай-ақ өзінің негізгі қызметі барысында қайта сақтандыру шарттарын жасайды, бұл арқылы басқа ұйымдарға осы ұйымдармен жасалған бір немесе бірнеше сақтандыру шарттарынан туындайтын талаптарды өтейді.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарын есепке алу тәртібі

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттарынан құрамдас бөліктерді айқындау

Сақтандыру келісімі, егер жекелеген келісімдер болса, басқа стандартты қолдану аясына жатқызылатын бір немесе бірнеше құраушыдан тұруы мүмкін. Кез келген жекелеген компоненттерді бөліп шығарғаннан кейін Компания сақтандыру келісімінің басқа компоненттеріне ХҚЕС 17 қолданады. Қазіргі кезде Компанияның өнімдерінде бөліп шығаруды талап ететін ешқандай жекелеген компоненттер жоқ.

Біріктіру деңгейі

Компания сақтандыру келісімдерінің қоржынын анықтайды. Қоржын ұқсас тәуекелге бейім келісімдерді қамтиды және бірге басқарылады.

Егер Компанияда барлық келісімдер жиынтығы бір топқа жатады деген шешімге келтіретін негізделген және куәландырылған ақпарат болса, Компания осы келісімдерде ауыртпалық бар екендігін анықтау үшін бір топқа жататын келісімдер жиынтығын бағалайды және осы келісімдер кейінірек ауыртпалыққа ие болуы ықтималдылығы жоқ екендігін анықтау үшін осы келісімдер жиынтығын бағалайды. Егер Компанияда барлық келісімдер жиынтығы бір топқа жатады деген шешімге келтіретін негізделген және куәландырылған ақпарат болмаса, Компания қай топқа жататындығын анықтау үшін әр келісімді жеке бағалайды.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Компания әр түрлі бағалар немесе сақтанушыға әр түрлі сипаттағы жеңілдіктерді беру мүмкіндігі заң немесе нормативті актілермен тікелей шектелген жағдайдағы әр топқа жатқызылатын келісімдерді бір топқа кіргізеді.

Қоржындар тану мен бағалау мақсатында шығару жылы және табыс бойынша жіктеледі. Сондықтан, әр шығару жылы шегінде келісімдер қоржыны үш топқа бөлінеді:

- Алғашқы тануда ауыртпалығы бар келісімдер тобы (егер бар болса);
- Алғашқы тануда кейінірек ауыртпалыққа ие болу мүмкіндігі жоқ келісімдер тобы (егер бар болса);
- Қоржындағы қалған келісімдер тобы (егер бар болса).

Келісімдер тобының тиімділігі актуарлы бағалау моделінің көмегімен бағаланады. Компанияның пайымдауынша, егер фактілер мен жағдайлар тікелей көрсетпесе, алғашқы тануда қоржындағы еш келісім ауыртпалыққа ие емес. Ауыртпалығы жоқ келісімдер үшін Компания алғашқы тануда қолданылатын фактілер мен жағдайлардың өзгеру ықтималдылығын бағалау арқылы келісімдердің кейінірек ауыртпалыққа ие болу мүмкіндігінің жоқ екендігін бағалайды. Компания келісімдер тобы ауыртпалыққа ие екендігін анықтау үшін барлық орынды фактілер мен жағдайларды қарастырады.

Компания қайта сақтандыру шарттарының портфелін жоғарыда көрсетілген қағидаларға сүйене отырып бөледі, бірақ ауыртпалықты келісімшарттарға сілтемелер бастапқы таныстыру кезінде таза кіріс бар келісімшарттарға қатысты болады. Кейбір сақталған қайта сақтандыру шарттары топтары үшін топ бір шарттан тұруы мүмкін.

Тану

Компания келесі бойынша ең алғашқысынан бастап, жасалатын сақтандыру келісімдер тобын таниды:

- келісімдер тобы бойынша сақтандыру өтелімі кезеңінің басталуы;
- тиісті келісімдер тобындағы полисті ұстаушының бірінші төлемін жасау мерзімі келетін күн;
- ауыртпалығы бар келісімдер тобына сәйкес – осы топ ауыртпалыққа ие болатын күн.

Компания сақталған қайта сақтандыру шарттары тобын келесі екі мерзімнің ең ерте басталу күнінен бастап таниды:

- сақталған қайта сақтандыру шарттары тобына жататын сақтандыру кезеңінің басталу күні;
- Компания ауыртпалықты тиісті қайта сақтандыру шарты осы сақталған қайта сақтандыру шарттары тобына кірсе және Компания оны сол күні немесе одан бұрын жасаған болса негізгі сақтандыру шарттары тобын таныған күні.

Компания жоғарыда келтірілген критериялардың біреуіне сәйкес келетін есеп кезеңінде топқа жаңа келісімдерді қосады.

Келісім шегі

Компания сақтандыру келісімдері тобының бағалауына топтағы әр келісімнің аясында барлық келешектегі ақша қаражатының ағынын қосады.

Ақша ағындары, егер Компания полис ұстаушысынан сақтандыру жарналарын төлеуді мәжбүр ете алатын немесе Компанияда полис ұстаушысына сақтандыру келісімі бойынша қызмет көрсету міндеті бар есеп кезеңіндегі елеулі құқықтар мен міндеттерден туындаса, сақтандыру келісімі аясында болады. Сақтандыру келісімі бойынша қызметтерді көрсетудің елеулі міндеттемесі төмендегі жағдайларда аяқталады:

- Компания нақты сақтанушының тәуекелдерін қайта бағалауға іс жүзінде мүмкіндігі болғанда, яғни осы тәуекелді анықтай алатын баға немесе сыйақы деңгейін тағайындағанда; немесе
- келесі екі критерия орындалса:
 - Компания келісімі бар келісімдер қоржынындағы тәуекелдерді іс жүзінде қайта бағалау мүмкіндігіне ие болса, яғни осы қоржын тәуекелін анықтай алатын баға немесе сыйақы деңгейін тағайындай алса.
 - тәуекелдерді қайта бағалау күніне дейін сыйақы бағаларын белгілеу қайта бағалау күнінен кейінгі кезеңге жататын тәуекелдерді есепке алмаса.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Сақтандыру келісімдері аясындағы күтілетін сыйақылар немесе талаптарға қатысты міндеттеме немесе актив танылмайды. Мұндай сомалар келешектегі сақтандыру келісімдеріне жатқызылады.

Егер ақша ағындары есепті кезең ішінде Компания қайта сақтандырушыға сомаларды төлеуге міндетті немесе қайта сақтандырушыдан қызметтер алуға құқығы бар маңызды құқықтар мен міндеттемелерден туындаса, олар қайта сақтандыру шартының шеңберінде деп есептеледі. Қайта сақтандырушыдан қызметтер алуға тиісті құқық аяқталады, егер қайта сақтандырушы:

- оған берілген тәуекелдерді қайта бағалау мүмкіндігіне ие болып, осы қайта бағаланған тәуекелді толықтай қамтитын табыстың бағасын немесе деңгейін анықтай алса;
- сақтандырудың қамтуын тоқтатуға материалдық құқығы бар болса.

Келісім шегі Компанияның елеулі құқықтары мен міндеттеріне қатысты жағдайлардың өзгеруін есепке алып әр есептік кезеңде қайта қаралады, сондықтан уақыт өткен сайын өзгеруі мүмкін.

Сыйақыны бөлу тәсіліне сай бағаланбайтын шарттар

Сақтандыру шарттары

Бастапқы бағалау

Бастапқы тану кезінде Компания сақтандыру шарттарының тобын төмендегі құрамда бағалайды:

- ақшаның уақытша құнын көрсету үшін түзетілген болашақ ақша ағындарын бағалауды және оларға қатысты қаржы тәуекелдерін қамтитын шарттарды орындаудан түсетін ақша ағындары және қаржылай емес тәуекелді түзету;
- шарт бойынша көрсетілетін қызметтер үшін маржа.

Басқа бағалаулардан жеке анықталатын сақтандыру шарттары тобы бойынша қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзету, қаржылай емес тәуекел нәтижесінде туындайтын ақша ағындарының мөлшері мен мерзіміне қатысты белгісіздікті қамту үшін қажетті өтемақыны білдіреді.

Шартпен көзделген сақтандыру шарттары тобы бойынша көрсетілетін қызметтерге арналған маржа Компания бұл шарттар бойынша қызметтерді жасаған кезде танылатын табысты білдіреді. Сақтандыру шарттары тобы алғаш рет танылған кезде, егер (а) шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының, (ә) осы күнгі туындаған кез келген ақша ағындарының және (б) топпен байланысты ақша ағындарына қатысты бұрын танылған кез келген активтер немесе міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде туындаған кез келген соманың жиынтық сомасы таза ақша ағыны болып табылса, онда бұл топ ауыртпалығы бар болып есептелмейді. Мұндай жағдайда, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа таза ақша ағынына тең және оған қарама-қарсы сома ретінде бағаланады, бұл бастапқы тану кезінде табыс немесе шығынның туындауына әкелмейді.

Егер жиынтық сома таза ақшалай шығыс болып табылса, онда бұл топ ауыртпалықты болып саналады. Мұндай жағдайда таза ақшалай шығыс кірістер мен шығыстар құрамында залал ретінде танылады. Залал компоненті кейіннен ауыртпалықты шарттар бойынша залалды қайтару ретінде кірістер мен шығыстар құрамында көрсетілетін және сақтандыру кірістерінен алып тасталатын таза ақшалай шығыс сомасын көрсету үшін қалыптастырылады.

Кейінгі бағалау

Әр есепті күні сақтандыру шарттары тобының теңгерімдік құны қалған қамту бөлігін қамтитын міндеттеме мен туындаған залалдар бойынша міндеттемеден тұрады. Қалған қамту бөлігіндегі міндеттеме мыналарды қамтиды: (а) болашақ кезеңдерде шарттар бойынша көрсетілетін қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындары; (ә) осы күнгі шартпен көзделген қызметтерге арналған қалған маржа. Туындаған залалдар бойынша міндеттеме келесілерді қамтиды: міндеттемелерді орындауға байланысты, бірақ әлі төленбеген залалдар мен шығыстарға қатысты ақша ағындары, соның ішінде орын алған, бірақ әлі талап етілмеген залалдар.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Сақтандыру шарттары топтары бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындары есепті күнгі болашақ ақша ағындарының қазіргі бағалаулары, дисконттау үшін қолданылатын ағымдағы мөлшерлемелер және қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелге түзетудің ағымдағы бағалаулары негізінде бағаланады. Міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер келесі түрде танылады:

- болашақ қызметтерге қатысты өзгерістер шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаны түзету арқылы танылады немесе, егер топ ауыртпалықты болса, сақтандыру қызметінен алынатын кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.
- ағымдағы немесе өткен қызметтерге қатысты өзгерістер сақтандыру қызметінен алынатын кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.
- болашақ ақша ағындарына ықпал ететін ақша құнының уақыттық әсері, қаржылық тәуекел және оның өзгерістері сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар ретінде танылады.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның әр есепті күндегі теңгерімдік құны жыл басындағы теңгерімдік құнның төмендегіні ескере отырып өзгертілуі арқылы танылады:

- есепті жыл ішінде топқа енгізілген барлық жаңа шарттар бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа;
- алғашқы тануда анықталған кез-келген базалық көрсеткіштер бойынша табыстылыққа қатысты өзгермейтін номиналды ақша ағындарының дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын есепті жыл ішінде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнына есептелген пайыздар;
- болашақ қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер, келесі жағдайларды қоспағанда:
 - егер шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының кез келген ұлғаюы шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнынан асып кетсе;
 - егер шарттарды орындауға байланысты ақша ағындарының кез келген азаюы бұрын кірістер мен шығыстар құрамында танылған залалдарды қалпына келтіретін залал компонентіне жатқызылса, бұл артық сома кірістер мен шығыстар құрамында залал ретінде танылады және залал компонентін қалыптастырады.
- шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаға шетел валютасы бағамының айырмаларының әсері;
- есепті жылы көрсетілген қызметтерге байланысты сақтандыру кірісі ретінде танылған сомалар.

Болашақ қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарындағы өзгерістер мыналарды қамтиды:

- алғашқы тануда анықталған дисконттау мөлшерлемесі бойынша бағаланатын болашақтағы қызметтер мен тиісті ақша ағынына қатысы бар осы жылы алынған сыйақыға байланысты туындайтын тәжірибе негізіндегі түзетулер;
- ақшаның уақытша құны, қаржылық тәуекел және оның өзгеруі нәтижесінде туындайтын өзгерістерді санамағанда, алғашқы тануда анықталған дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын қалған қамту бөлігіндегі міндеттемедегі болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын бағалаудағы өзгерістер;
- болашақ қызметтерге қатысты қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетудегі өзгерістер.

Қайта сақтандыру шарттары

Қайта сақтандыру шарттары тобына бағалау жүргізу үшін Компания тікелей қатысу белгілері жоқ сақтандыру шарттарына қолданылатын төмендегі өзгерістерді қамти отыра есептік саясаттарын қолданады.

Әр есепті күндегі қайта сақтандыру шарттары тобының теңгерімдік құны қалған қамту бөлігіндегі актив пен туындаған залалдар бойынша актив сомасынан тұрады. Қалған қамту бөлігіндегі актив мыналарды қамтиды: (а) болашақ кезеңдерде шарттар бойынша алынатын қызметтерге қатысты міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындары; (ә) осы күнгі шартпен көзделген қызметтерге арналған кез келген қалған маржа.

Компания болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалау кезінде негізгі сақтандыру шарттары бойынша болашақ ақша ағындарының келтірілген құнын бағалауға пайдаланылатын болжамдарға сәйкес келетін болжамдарды қолданады, бірақ қайта сақтандырушының міндеттемелерін орындамау тәуекеліне түзетулер енгізіледі. Қайта сақтандырушының міндеттемелерін орындамау тәуекелінің әсері әр есепті күнге бағаланады, ал бұл тәуекел деңгейіндегі өзгерістердің әсері кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

Қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетуге енгізілетін түзету Компания қайта сақтандырушыға беретін тәуекел сомасын білдіреді.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Қайта сақтандыру шарттары тобы бастапқыда танылған кезде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа қайта сақтандыруды сатып алудан түскен таза құнды немесе таза табысты білдіреді. Ол мынадай жалпы соманың тең және қарама-қарсы шамасы ретінде бағаланады (а) шарттарды орындауға байланысты ақша ағындары, (ә) осы топқа қатысты ақша ағындарына байланысты бұрын танылған кез келген активтер мен міндеттемелерді тануды тоқтату нәтижесінде пайда болған сома, (б) осы күнгі кез келген ақша ағындары; және (в) осы күні танылған ауыртпалықты негізгі шарттар бойынша кірістер мен шығыстар құрамында танылған кез келген кіріс. Алайда, егер қайта сақтандыруды сатып алуға арналған қандай да бір таза шығыстар топты сатып алғанға дейін орын алған сақтандыру жағдайларына қатысты болса, Компания бұл шығыстарды дереу кірістер мен шығыстар құрамында шығыс ретінде таниды.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның әр есепті күндегі теңгерімдік құны жыл басындағы баланстық құннан келесі түзетулерді ескере отырып анықталады:

- есепті жыл ішінде топқа енгізілген барлық жаңа шарттар бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа;
- есепті жыл ішінде шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның теңгерімдік құнына есептелген пайыздар, олар бастапқы тану кезінде айқындалған және кез келген базалық баптар бойынша кірістілікке байланысты өзгермейтін номиналды ақша ағындары үшін қолданылатын дисконттау мөлшерлемелері бойынша есептеледі;
- бастапқы танудан кейінгі жылы ауыртпалықты негізгі шарттар бойынша кірістер мен шығыстар құрамында танылған табыс;
- қайта сақтандыру шарттары тобы бойынша міндеттемелерді орындауға байланысты ақша ағындарының өзгерістері болып табылмайтын «залалдарды өтеу» компонентін түзету;
- ауыртпалықты базалық шарттарды орындаудағы ақша ағындарының өзгерудің нәтижесі болған жағдайларды 4есепке алмағанда, алғашқы тану кезінде анықталған дисконттау мөлшерлемесі арқылы бағаланатын болашақ қызметтерге қатысты шарттарды орындауға қатысты ақша ағындарындағы өзгерістер, және бұл жағдайда олар кірістер мен шығыстар құрамында танылады және залалдарды өтеу компонентін қалыптастырады немесе түзетеді;
- шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаға шетел валютасы бағамдарының айырмашылықтарының әсері; және
- есепті жылы алынған қызметтерге байланысты кірістер мен шығыстар құрамында танылған сомалар.

Сыйақыларды тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер

Сақтандырудың кейбір сыныптарына қатысты Компания бастапқы кезеңде келесі критерийлер орындалса шарттар топтарын бағалауды оңайлату мақсатында сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсілді қолданады:

- Сақтандыру шарттары: Топтағы әрбір шарттың қолданылу мерзімі бір жыл немесе одан аз.
- Қайта сақтандыру шарттары: Топтағы әрбір шарттың қамту мерзімі бір жыл немесе одан аз.

Сақтандыру шарттары

Әр шарттар тобын алғашқы тануда өтелімнің қалған бөлшегі бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны, осы күнге топқа бөлінген сақтандыру қызметін сатып алған кез келген ақша ағындарын шегере отырып, алғашқы тануда алынған сыйақылар бойынша бағаланады, және топқа қатысты ақша ағындары бойынша бұрын танылған кез келген актив немесе міндеттемені тануды тоқтату нәтижесінде туындаған кез келген сомаға түзетіледі. Компания сақтандыру активтерін сатып алу нәтижесінде пайда болған ақша ағындарын олардың танылған сәтінде шығыстарға есептемеу туралы шешім қабылдады.

Кейінірек өтелімнің қалған бөлшегі бойынша міндеттеменің теңгерімдік құны алынған сыйлықақы сомасына және шығын ретінде танылған сақтандыру алымдары бойынша ақша ағындары амортизациясына көбейеді, және көрсетілген қызметтер үшін сақтандыру бойынша табыс ретінде танылған және алғашқы танудан кейін таратылған сақтандыру активтерін сатып алу бойынша кез келген қосымша ақша ағындарына азаяды. Әр келісімдер тобын алғашқы тануда Компания қызметтің әр бөлшегін беру мен тиісті сыйлықақыны төлеу күні арасы бір жылдан аз болуын күтеді. Осыған сәйкес, Компания ақшаның уақытша құнын және қаржылық тәуекелдің әсерін көрсету мақсатында қамтудың қалған бөлігі бойынша міндеттемелерді түзетпеу жөнінде шешім қабылдады.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Егер өтелім кезеңінің кез келген сәтінде фактілер мен жағдайлар келісімдер тобы ауырпалыққа ие болатынын анықтаса, Компания шығынды табыс пен шығыс құрамында таниды және өтелімнің қалған бөлшегі бойынша міндеттемені қалған өтелімге қатысты келісімдерді орындау бойынша ақша ағындарын сол сәттегі бағалау өтелімнің қалған бөлшегі бойынша міндеттеменің теңгерімдік құнынан асатын мөлшерде ұлғайтады. Туындаған шығындар бойынша міндеттемелер де дисконтталса, мәмілелерді орындаудан болған ақша ағындары (ағымдағы бағамдар бойынша) дисконтталады.

Компания туындаған шығындарға қатысты келісімдерді орындау бойынша ақша ағындары сомасына сақтандыру келісімдері тобы бойынша туындаған шығындарға жауапкершілікті мойындайды. Келешектегі ақша ағындары, олар бір жыл ішінде немесе талаптардың туындау күніне бастап төленетінін күтетін жағдайларды санамағанда, (ағымдағы бағам бойынша) дисконтталады.

Қайта сақтандыру шарттары

Компания қайта сақтандыру шарттары тобына баға беру үшін, қажет болған жағдайда, сақтандыру шарттарының сипаттамаларынан ерекшеленетін белгілерді ескере отырып бейімделген, бірдей есеп саясаттарын қолданады.

Егер сыйлықақыны бөлуге негізделген тәсілге сәйкес бағаланатын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін залалдарды өтеу компоненті құрылса, онда Компания шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаны түзетудің орнына, қалған қамту бөлігінің активінің теңгерімдік құнын түзетеді.

Тануды тоқтату және келісімді өзгерту

Компания келісімде көрсетілген міндеттемелердің әрекет мерзімі өткен кезде, олар орындалғанда немесе жойылғанда кезде келісімді тануды тоқтатады.

Компания, сонымен қатар, егер келісімде жаңа шарттар әрдайым болған тәрізді оның шарттары өзгеріп, өзгерген шарттарға негізделген жаңа келісім танылған жағдайда, келісімді тануды тоқтатады. Егер келісімді өзгерту тануды тоқтатуға әкелмесе, Компания келісімдерді орындау бойынша ақша ағындарын бағалаудағы өзгерістер ретінде модификацияланған ақша ағындарындағы өзгерістерді қарастырады.

Сыйлықақыны бөлу тәсіліне сәйкес бағаланбайтын шарттар тобы құрамынан шартты танудан шығару тәртібі:

- топ бойынша бөлінген міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындары танылуы тоқтатылған құқықтар мен міндеттемелерге қатысты ағындарды алып тастау мақсатында түзетіледі;
- егер бұл өзгерістер залал компонентіне қатысты болмаса, топтың шартпен көзделген қызметтерге арналған маржасы міндеттемелерді орындаудан түсетін ақша ағындарының өзгерістерін ескере отырып түзетіледі;
- Қалған күтілетін қызметтерді қамтитын бірліктердің саны танылуы тоқтатылған қамту бірліктерін ескере отырып түзетіледі.

Егер шарт үшінші тарапқа берілгеніне байланысты тоқтатылса, шарттар тобы ауырпалық болған жағдайларды санамағанда, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа да үшінші тарап алатын сыйақы сомасына түзетіледі.

Егер шартты тану оның шарттарының өзгеруіне байланысты тоқтатылса, шартпен көзделген қызметтерге арналған маржа да Компания шарттың өзгерген шарттарымен жаңа шарт жасасқан жағдайда, өзгерту үшін есептелген кез келген қосымша сыйақыны шегере отырып, сыйақы сомасына түзетіледі. Жаңа танылған шарт мынадай болжамға сүйене отырып бағаланады: шарт өзгертілген күні Компания модификация үшін есептелген қосымша сыйақыны шегеріп, өзі алатын сыйақыны алған деп есептеледі.

Ұсыну

Активтер және міндеттемелер болып табылатын сақтандыру шарттарының портфельдері, сондай-ақ активтер және міндеттемелер болып табылатын қайта сақтандыру шарттарының портфельдері қаржылық жағдай туралы есепте жеке көрсетіледі. Тиісті шарттар тобы танылғанға дейін пайда болған ақша ағындарына байланысты танылған кез келген активтер немесе міндеттемелер (сақтандыру шарттарын сатып алуға байланысты ақша ағындарына арналған кез келген активтерді қоса алғанда) тиісті шарттар портфелінің теңгерімдік құнына қосылады.

Компания табыс мен шығыс туралы есепте және өзге жиынтық кіріс туралы есепте танылған сомаларды келесі түрде жіктейді: (а) сақтандыру кірістері мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстарды қамтитын сақтандыру қызметінің нәтижесі; (ә) сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық кірістер немесе шығыстар.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстардан бөлек көрсетіледі. Қаржылық кірістер мен шығыстардан басқа, қайта сақтандыру шарттары бойынша кірістер мен шығыстар сақтандыру қызметінің нәтижесінде қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар ретінде нетто-негізде көрсетіледі.

Сақтандыру бойынша табыс және сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар кез келген инвестициялық компоненттерді есепке алмайды және төмендегідей танылады.

Сақтандыру кірістері (сыйақыны бөлу тәсілі бойынша бағаланбайтын шарттар)

Компания сақтандыру кірістерін өз міндеттемелерін орындауына қарай, яғни сақтандыру шарттары топтары бойынша қызметтер көрсетілген сайын танып отырады. Сыйақыны бөлу әдісі бойынша бағаланбайтын шарттар үшін әр жыл бойы көрсетілген қызметтерге қатысты сақтандыру кірістері Компания өтеме алуды күтетін қызметтерге қатысты қалған қамту бойынша міндеттемелердегі өзгерістердің жалпы сомасын білдіреді және келесі баптары қамтиды:

- Көрсетілген қамту бірліктерінің негізінде есептелетін шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясы.
- Ағымдағы қызметтерге байланысты қаржылық емес тәуекелге арналған тәуекелдік түзетулердегі өзгерістер.
- Жыл ішінде пайда болған сақтандыру қызметтері бойынша төлемдер мен өзге де шығыстар, әдетте, жылдың басында күтілетін сомалар бойынша бағаланады. Бұған, сақтандыру активтерін сатып алуға қатысты ақша ағындарынан басқа ақша ағындарына қатысты активтердің танылуын тоқтату нәтижесінде пайда болған сомалар да кіреді. Бұл сомалар шарттар тобы алғаш танылған күні сақтандыру кірістері мен сақтандыру қызметтері бойынша шығыстар ретінде танылады.

Сонымен қатар, Компания сақтандыру алымдарынан болатын ақша ағындарын уақытқа байланысты әр кезеңге өтеуге қатысты сыйақының бір бөлігін жүйелі түрде бөледі.

Шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясы

Әр жылда сақтандыру кірісі болып танылатын сақтандыру шарттары тобы бойынша шартпен көзделген қызметтерге арналған маржаның амортизациясының сомасы топтағы қамту бірліктерін айқындау тәсілімен, осы жылы және болашақ жылдарда күтілетін әр қамту бірліктеріне тең түрде жыл соңында (кез келген бөлуге дейін) қалатын шартпен көзделген қызметтер бойынша маржаны бөлу тәсілімен анықталады. Қамту бірліктерінің саны – әр шарт бойынша табысталған жеңілдіктер саны мен күтілетін қамту кезеңін есепке алып анықталатын топтағы шарттар бойынша табысталатын қызметтер саны болып табылады. Қамту бірліктері әрбір есепті күнге қайта қаралады және жаңартылып отырады.

Күтілетін қамту кезеңі шарттарды тоқтату және бұзуға қатысты күтілімдерді, сондай-ақ күтілетін қамту кезеңіне әсер ететін дәрежеде сақтандыру оқиғаларының ықтималдылығын айқындайды.

Сақтандыру бойынша табыс (сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер)

Сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер үшін әр кезеңдегі сақтандыру бойынша табыс есептік кезеңдегі қызметтерді ұсыну үшін сыйлықақылардың күтілетін түсімдер сомасын білдіреді. Компания сыйлықақылардың күтілетін түсім сомасын кезең ішінде біркелкі таратады.

Шығындар компоненттері

Сыйлықақыны тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланбайтын келісімдер үшін Компани сақтандыру келісімдерінің ауыртпалыққа ие тобы бойынша өтелімнің қалған бөлшегіне қатысты міндеттемелердің шығынды компонентін тағайындайды. Шығын компоненті ауыртпалыққа ие келісімдер бойынша шығындарды түзету ретінде кейінірек табыс пен шығыс құрамында көрсетілген келісімдерді орындау бойынша ақша ағындары сомасын анықтайды және туындаған жағдайда сақтандыру бойынша табыстан шығарылады. Міндеттемелерді орындау бойынша ақша ағындары туындаған жағдайда, олар, жүйелік негіздегі шығын компонентін санамағанда, шығын компоненті мен өтелімнің қалған бөлшегі бойынша міндеттеме арасында таратылады.

Жүйелік негіз ақша ағындарының келешектегі шегеруге келтірілген құнын жалпы бағалауға қатысты шығын компонентінің үлесі мен әр жыл басындағы қаржылай емес тәуекелдегі тәуекелдік түзету қосындысы арқылы анықталады (немесе келісімдер тобы сол жылы алғаш рет танылса).

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Сақтандыру қызметтері бойынша шығындар

Сақтандыру келісімдері бойынша туындайтын сақтандыру қызметтерін көрсету шығындары, әдетте, туындау сәтінен бастап, табыс пен шығыс құрамында танылады. Олар инвестициялық құрамды өтеуді есептемейді және келесі баптарды қамтиды:

- Сақтандыру төлемдері мен сақтандыру қызметтері бойынша өзге шығындар.
- Аквизициялық шығындар бойынша ақша ағындарын амортизациялау: сыйлықақыларды тарату негізіндегі тәсілге сәйкес бағаланатын келісімдер бойынша Компания келісімдер тобының әрекет ету кезеңінде сақтандыру активтерінен болған ақша ағындарын желілік есептеу әдісімен амортизациялайды.
- Ауыртпалығы бар сақтандыру келісімдері бойынша шығындар (шығындарды қалпына келтіру).
- Ақшаның уақытша құны, қаржы тәуекелі мен оның өзгеріс әсерінің нәтижесінде пайда болатын туындаған шығындар бойынша міндеттемелерді түзету.
- Сақтандыру алымдары бойынша ақша ағындарына арналған активтердің құнсыздануынан болған шығындар (шығындарды қалпына келтіру).

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза табыс

Қайта сақтандыру шарттары бойынша таза шығыстар қайта сақтандырушылардан алынған соманы шегере отырып, қайта сақтандыру сыйақыларын бөлуді қамтиды.

Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша топтар шеңберінде көрсетілген қызметтерді алу кезінде кірістер мен шығыстар құрамында төленген қайта сақтандыру сыйлықақыларын бөлуді таниды. Сыйақыларды бөлу тәсілі негізіне сәйкес бағаланатын шарттар үшін әр кезеңдегі алынған қызметтерге байланысты төленген қайта сақтандыру сыйақыларын бөлу - Компанияның сыйақыны төлейтін қызметтерге қатысты қалған қамту бөлігі үшін активтегі өзгерістердің жалпы сомасын білдіреді.

Сыйақыларды бөлу тәсіліне сәйкес бағаланатын шарттар үшін әрбір есептік кезең ішінде төленген қайта сақтандыру сыйақыларын бөлу - есептік кезеңде қызметтерді алу үшін күтілетін сыйақы төлемдерінің сомасын білдіреді.

Ауыртпалығы бар негізгі шарттарды қамтитын қайта сақтандыру шарттары тобы үшін Компания танылған шығындарды айқындау мақсатында қалған қамту бөлігіне арналған активтің шығынын өтеу компонентін белгілейді:

- осы шарттарды қамтитын қайта сақтандыру шарты осы шарттарды танумен қатар немесе одан бұрын жасалған жағдайда, ауыртпалығы бар негізгі шарттарды тану; және
- ауыртпалығы бар негізгі шарттар бойынша орындалатын ақша ағындарының өзгерістері нәтижесінде туындаған, болашақ қызметтерге қатысты қайта сақтандыру шарттары тобының орындалу ақша ағындарындағы өзгерістер.

«Шығынды өтеу» компоненті кейіннен қайта сақтандыру шарттары бойынша залалды өтеудің түзетуі ретінде кірістер мен шығыстар құрамында көрсетілетін соманы анықтайды және төленген қайта сақтандыру сыйақыларының бөлінуінен алып тасталынады. Бұл компонент ауыртпалығы бар базалық шарттар тобының залал компонентіндегі өзгерістерді ескере отырып түзетіледі, бірақ Компания қайта сақтандыру шарттары бойынша өтемақыны күтетін базалық шарттардың ауыртпалықты тобының шығындық құрамынан аспауы тиіс.

Сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қаржылық табыс пен шығын

Қаржылық кірістер мен шығыстар ақшаның уақытша құны, қаржылық тәуекел және олардың өзгеруінің нәтижесінде туындайтын сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары топтары теңгерімдік құнының өзгеруін қамтиды. Мұндай кірістер мен шығыстар кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

(6) Негізгі құрал-жабдықтар

Тану мен есепке алу

Негізгі құралдар нысандары жинақталған тозу мен құнсыздану залалдарын шегергеннен кейінгі сатып алу құны бойынша анықталады.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Құн құрамына активті сатып алуға тікелей байланысты шығындар кіреді. Шаруашылық тәсілмен жасалған немесе салынған активтердің құнына материалдар мен тікелей жұмыс күшінің құны, активті қолдану мақсатында жұмыс жағдайына келтіруге тікелей байланысты кез-келген басқа шығындар, сонымен қатар, заттарды демонтаж және жоюға, қолданыстағы алаңды қалпына келтіруге және қарыздарға қатысты шығындар мен қарыздар бойынша капиталданған шығындар жатады. Тиісті жабдықтың функционалды ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынатын бағдарламалық жасақтама осы жабдықтың өзіндік құнына капиталдандырылады.

Егер негізгі құрал-жабдықтардың құрамы әртүрлі пайдалы қызмет мерзімінен тұратын жекелеген құрамдас бөліктерден тұрса, олардың әрқайсысы негізгі құралдардың жекелеген нысаны (маңызды құрамдас бөлігі) ретінде есепке алынады.

Негізгі құрал-жабдықтардың нысанының шығып қалуы кезіндегі табыс немесе шығынның кез-келген сомасы оның теңгерімдік құнымен шығып қалудағы түсімді салыстыру арқылы анықталады және таза табыс пен шығын құрамында «басқа кірістер» немесе «басқа шығындар» жолында нетто-негіз ретінде танылады.

Кейінгі шығындар

Егер Компания айтылған бөлікпен байланысты келешек экономикалық табыстарға ие болу мүмкіндігі жоғары болып, оның құнын сенімді анықтауға болатын болса, негізгі құрал-жабдықтардың нысанының бөлігін (маңызды компоненттің) ауыстырумен байланысты шығындар, осы нысанның баланстық құнын өсіреді. Ауыстырылған бөлігінің баланстық құны есептен шығарылады. Негізгі құралдардың жөндеу және қызмет көрсетуге арналған шығындары жиынтық (шығыс) табыс туралы есепте шеккен ретінде танылады.

Тозу

Тозу активтің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде оның қалдық құнына дейінгі біркелкі тәсіл арқылы есептеледі. Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі:

- көлік құралдары 6 жыл;
- машиналар мен жабдықтар 5 жыл;
- компьютерлер мен оргтехника 5 жыл;
- өзге 3-10 жыл.

Негізгі құрал-жабдықтардың болжамды пайдалы қызмет мерзімі мен қалдық құны әрбір есептік күнге қайта қаралады.

(в) Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер - бұл, негізінен, Компанияның шектеулі мерзімі бар бағдарламалық жасақтамасы, және жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған шығындарды шегергендегі (сатып алу құны және оны мақсатты пайдалану үшін активті дайындауға тікелей байланысты кез келген шығындарды қамтитын) құн бойынша есептеледі.

Амортизация

Бейматериалдық активтердің пайдалы қызмет мерзімі 5 жыл мерзімді құрайды. Амортизация барлық пайдалы қызмет мерзімі ішінде біркелкі тәсіл бойынша есептеледі.

(г) Құнсыздану

Ұзақ мерзімді активтердің теңгерімдік құнының құнсыздануын талдау оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер олардың теңгерімдік құнының өтелмейтіндігін көрсететін жағдайларда жүзеге асырылады. Егер құнсыздану белгілері бар болса, активтердің теңгерімдік құны олардың өтелетін құнынан асып кетуін анықтау үшін бағаланады. Бұл талдау, ақша түсімдерін жасамайтын активтерді қоспағанда, әрбір актив үшін бөлек орындалады. Бұл жағдайда талдау ақша түсімдерін жасайтын бөлімше деңгейінде жүргізіледі.

Активтің немесе ақша қаражатын жасайтын бөлімшенің теңгерімдік құны оның өтелетін сомасынан асатын болса, активті төмен бағамен көрсету үшін резерв қалыптастырылады. Құнсызданудан болған залалдарды (шығынды) қалпына келтіру кірістер мен шығыстар құрамында танылады.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Өтелетін соманы есептеу

Активтің өтелетін құны оны пайдалану құнының пайдалану құндылығының ең үлкен мөлшері және оны сату құнынан шегерілген активтің әділ құны ретінде анықталады. Активті пайдалану құндылығын бағалау кезінде күтілетін ақшалай қаражаттардың ағындары, осы активке тән ақша мен тәуекелдің уақытша құнының нарықтық бағасын көрсететін салықты шегеруге дейін дисконттық мөлшерлемені қолданып, олардың ағымдағы құнына дисконтталады. Ақша түсімін өз бетінше жасамайтын активтердің өтелетін құны осы активке жататын ақша түсімдерін жасайтын бөлімшенің өтелетін құнының құрамында анықталады.

Құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру

Құнсызданудан болған бұрынғы танылған шығын, егер өтелетін соманы анықтау үшін пайдаланылған бағалауда өзгерістер болған жағдайда, қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған шығын, егер құнсызданудан болған шығын мойындалмаса, активтің теңгерімдік құны тозу немесе амортизацияны шегеруден кейін анықталған теңгерімдік құннан аспайтын деңгейде қалпына келтіріледі.

(ғ) Ақша қаражаттары

Ақша қаражатына талап ету бойынша қол жетімді және құнның өзгеруінің елеусіз тәуекеліне ұшыраған банктердегі ақша қаражаты және кассадағы қолма-қол ақша кіреді.

(д) Банк салымдары

Өз қызметі кезінде, Компания банктерге орналастыру күнінен бастап үш айдан артық уақытқа салымдарды орналастырады. Белгіленген өтеу мерзімі бар кредиттік мекемелердегі қаражаттар, кейін амортизацияланған құн бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, бағаланады. Белгіленген өтеу мерзімі жоқ қаражаттар, бастапқы құны бойынша есептеледі. Кредиттік мекемелердегі қаражаттар, құнсыздану резервін шегеріп тастап, есептеледі.

(е) Жалға алу

Компания жалға алушы ретінде

Шартқа отыру кезінде Компания жалпы шарт немесе оның жекеленген бөліктері жалгерлік шартқа жататындығын бағалайды. Компания, қысқа мерзімді жалгерлік пен төмен бағалы активтерді жалдауды есептемегенде, активті пайдалану құқығын және барлық жалгерлік шарттар бойынша жалгерлік міндеттемелерін анықтайды. Осындай жалгерлік шарттар бойынша Компания жалгерлік төлемдерді жалгерлік мерзім ішінде тура тәсіл арқылы операциялық шығындар құрамында анықтайды.

Жалгерлік міндеттемелер қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін қолдану арқылы жалдау төлемінің келтірілген құны бойынша анықталады. Жалгерлік басталғаннан кейін жалгерлік бойынша міндеттемелердің теңгерімдік құны дисконттың амортизациясын көрсету үшін өседі де, төленген жалгерлік төлемдер сомасына азаяды. Сонымен қатар, Компания жалгерлік шартының өзгеруін көрсету үшін жалгерлік міндеттемелерді қайта бағалайды.

Активті пайдалану құқығы, жалгерлікті ұйымдастырудың тікелей шығындарын шегере отырып, тиісті жалгерлік міндеттемелер, жалгерлік кезінде немесе жалгерлікке дейін төленген төлемдерден тұратын бастапқы құн бойынша танылады. Жалгерлік басталғаннан кейін пайдалану құқығы есептелген амортизация мен құнсыздануды шегеріп, құны бойынша бағаланады.

Қандай да бір мөлшерлемеге немесе индекске бағынбайтын өзгермелі төлемдер жалгерлік міндеттемесі мен активті пайдалану құқығының бастапқы бағалауында ескерілмейді. Осындай төлемдер төлемдерді қажет ететін шарт немесе оқиға туындаған кезеңде операциялық шығындар құрамында танылады.

Бір немесе бірнеше жалгерлікке жатпайтын бөліктері бар жалгерлік шарттар үшін Компания жалгерлік емес бөліктерді ажыратпайды және біркелкі жалгерлік шарт ретінде қарастырады.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

(ж) Провизиялар

Провизияларды, егер Компания өткен оқиғаның нәтижесінде заңды немесе жүктелген міндеттемеге ие болса және мойындалған міндеттемені орындау үшін экономикалық ресурстардың шығуы талап етілетін болса, және оның құны дұрыс бағаланса, бекітуге болады. Егер ақшаның уақытша құнының әсері айтарлықтай болса, провизиялар ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағамын, егер орынды болса, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі мөлшерлеме бойынша келешектегі ақшалай қаражатты дисконттау арқылы есептелінеді. Дисконттау пайдаланылған жағдайда, уақыт өткеннен кейін провизиялар сомасының ұлғаюы қаржыландыру шығыстары ретінде танылады.

(з) Зейнеткерлік міндеттемелер

Компанияда жұмыс берушіден және қызметкерден жалақыдан белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бойынша есептелген ағымдағы шегерімдерді талап ететін Қазақстан Республикасының мемлекеттік зейнетақы жүйесіне қатысудан басқа, қосымша зейнетақы жоспарлары жоқ.

(и) Табыс салығы бойынша шығыстар

Табыс салығы бойынша шығыстарға ағымдағы кезеңнің табыс салығы және кейінге қалдырылған салық кіреді. Табыс салығы бойынша шығыстар, тура капиталдың құрамындағы операцияларға қатысты бөлігінен басқалары, кірістер мен шығыстар туралы есептілікте көрсетіледі. Осы жағдайда, табыс салығы бойынша шығыстар капитал құрамында болуы мойындалады.

Ағымдағы табыс салығы жыл бойындағы салық салынбайтын табысқа қатысты салық сомасы және өткен жылдардағы табыс салығын төлеу бойынша міндеттемелердің мөлшерлерінің барлық түзетулері бар салық сомасы болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық, оларды қаржы есептілігінде көрсету және салық үшін қолданылатын сомалар мақсатында активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнының уақыттық айырмасын анықтау арқылы баланстық әдіс негізінде есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық пен міндеттемелер бухгалтерлік баланс күнінде күшіне енген салық салу бағамдарына (және салық заңнамасы) сәйкес активті сату немесе міндеттемені өтеу кезеңіне қолданыла алуы күтілетін салық салу бағамдары бойынша бағаланады.

Кейінге қалдырылған салық активі аталған актив сомасына азая алатын келешектегі салық салынатын табысты алу ықтималдылығы бар дәрежеде танылады. Кейінге қалдырылған салық активінің сомасы тиісті салық жеңілдігі жүзеге асу мүмкіндігі жоқ дәрежеде азайтылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер, егер ағымдағы салық активтерін ағымдағы салық міндеттемелері есебіне алу үшін заңды бекітілген құқық болса және егер кейінге қалдырылған салықтар бірдей салық салу нысанына және бірдей салық органына қатысты болса, есепке алынады.

(к) Қаржы құралдары

Компания қаржы активтері мен міндеттемелері құрал бойынша келісімшартқа қатысушы болып табылса, қаржылық жағдай туралы есепте таниды.

Қаржылық активтер

Алғашқы тану және бағалау

ХҚЕС 9 әрекету ету аясындағы қаржылық активтер, өз ретінде, табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын амортизациялық құн арқылы жіктеледі. Компания қаржы активтерін қаржы активтері мен ақша ағындарының келісімшарттық міндеттемелерін басқару бизнес-моделіне қарай оларды алғашқы тануда классификацияға жатқызады.

Қаржы активі, егер ақша ағындары қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлшегіндегі «бірыңғай қарыздың негізі сомасы мен пайыздар есебіне» жатқызылса, амортизациялатын құн немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша классификацияға түседі және бағаланады. Қаржы активтерінің ақша ағындары «ақша ағындары» қағидасына сәйкес емес болса, бизнес-модель түріне қарамастан табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша жіктеледі.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Алғашқы тану кезінде қаржы активтері алынған сыйақы мен мәміле бойынша тікелей шығындарды қосқандағы әділ құн бойынша бағаланады. Кез келген табыс пен шығыс алғашқы тануда табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Кейінгі бағалау

Амортизацияланатын құн бойынша жіктелетін қаржы активтері тиімді пайыздық мөлшерлеме (ары қарай – «ТПМ») тәсілін қолдану арқылы есепке алынады. Амортизацияланатын құн дисконттар мен сыйлықақы, сондай-ақ, сатып алу кезіндегі комиссияларды ескере отырып, есептеледі. Номиналды және амортизацияланатын құн арасындағы айырмашылықтың амортизациясы қаржы табыстары құрамында табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы активтері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы есепте есептеледі, ал олардың әділ құнының нақты өзгерістері табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активті тануды тоқтату, егер Компания активке қатысты шарттық құқықтарды бақылауды жоғалтса, жүзеге асады. Бұл жағдай құқықтар іске асырылған, берілетін немесе күшін жойған кезде орын алады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен туындауы мүмкін күтілетін несиелік шығындарды бағалайды. Бұл бағалауға келісімдік міндеттемелерге сәйкес контрагент соманы төлей алмау нәтижесінде болатын оқиғалардың орын алу ықтималдылығы жатады.

Күтілетін несиелік шығындар амортизацияланатын құн бойынша есептелетін қаржы активтері мерзімі ішінде болатын ықтимал оқиғалар үшін есептеледі. Егер дебиторлық берешек амортизацияланатын құн бойынша есептелмесе, және алғашқы тану сәтінен бастап осы қаржы активінің несиелік тәуекелінде айтарлықтай өзгерістер болмаса, күтілетін несиелік шығындар есептік күннен 12 ай ішінде орын алуы мүмкін оқиғалар үшін есептеледі.

Қаржылық міндеттемелері

Алғашқы тану және бағалау

ХҚЕС 9 әрекету ету аясындағы қаржылық міндеттемелер, өз ретінде, табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша және амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері болып жіктеледі. Компания өз қаржы міндеттемелерін алғашқы тануда классификациясын анықтайды.

Барлық қаржы міндеттемелері алғашында төленген сыйлықақы болып табылатын әділ құн бойынша танылады. Амортизацияланатын құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері міндетті түрде мәміле бойынша шығындарды да қамтиды.

Кейінгі бағалау

Сауда және өзге кредиторлық берешек ТПМ әсілін қолдану арқылы амортизацияланатын құн бойынша бағаланады. Амортизацияланатын құн дисконттар мен сыйлықақылар, сондай-ақ, сатып алу кезіндегі комиссияларды ескере отырып, есептеледі. Номиналды және амортизацияланатын құн арасындағы айырмашылықтың амортизациясы қаржы шығындары құрамында табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Табыс пен шығыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы міндеттемелері әділ құн бойынша қаржылық жағдай туралы есепте есептеледі, ал олардың әділ құнының нақты өзгерістері табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттемені тануды тоқтату, егер міндеттеме өтелсе, жойылса немесе оның мерзімі өтсе, жүзеге асады. Егер қолданыстағы қаржы міндеттемесі мүлдем басқа шарттары бар басқа міндеттемемен алмастырылса, немесе егер қолданыстағы міндеттеменің шарттары өзгертілсе, мұндай алмастыру немесе өзгерістер алғашқы міндеттемені тануды тоқтату және жаңа міндеттемені танудың басы болып есептеледі, ал олардың теңгерімдік құндарының арасындағы айырма табыс пен шығыс туралы есепте танылады.

20. Есеп саясатының негізгі ережелері, жалғасы

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер, танылған сомаларды өзара есепке алу үшін заңды бекітілген құқық болған жағдайда, сондай-ақ, нетто-негіз арқылы есеп жүргізу немесе бір уақытта активті сатып, міндеттемені өтеу ниеті болса, өзара есепте жатқызылуы, ал нетто-сома қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілуі тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Әр есеп күніне белсенді нарықта саудаланатын қаржы құралдарының әділ құны белгіленген бағалар негізінде, транзакция шығындарын өзгертпеу арқылы анықталады. Белсенді нарықта саудаланбайтын қаржы активтерінің әділ құны ыңғайлы бағалау тәсілі арқылы анықталады. Мұндай тәсілдерге жақындағы нарық транзакцияларды пайдалану, құралға ұқсас ағымдағы әділ құнды, дисконтталған ақша ағындарын анықтау мен басқа бағалау тәсілдері жатады.

21. Есеп беру күнінен кейінгі жағдайлар

Есеп күннен кейін маңызды оқиғалар болған жоқ.